Aid el-Karni

MAPA PRAVOG PUTA

EDICIJA *Najljepši poklon*

El-Kelimeh

Aid el-Karni

MAPA PRAVOG PUTA

Edicija *Najljepši poklon*

Preveo: **Nedžad Redžepović**

Izdavač
El-Kelimeh

Za izdavača
Malik Nurović
Muzafera Nurović

Recenzija
mr. Senad Halitović

Lektori
Mahmut Suljović
Sanela Karišik

Urednik i DTP
Senad Redžepović

Korektori
Dženana Muratović
Adnan Camović

Naslovna strana
Ifet Aličković

Štampa
Grafičar, Užice

Tiraž
300

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Црбије, Београд
28-42
EL-Karni, Aid
Mapa pravog puta / Aid el-Karni ; [preveo Nedžad Redžepović]. - Novi Pazar : El-Kelimeh, 2012 (Užice : Grafičar). - 165 str. : ilustr. ; 15 cm. - (#Edicija#Naljepši poklon) Tiraž 300.
ISBN 978-86-7980-131-9
a) Исламска етика
COBISS.SR-ID 190295308

Aid el-Karni

MAPA PRAVOG PUTA

Novi Pazar, 2012.

PREDGOVOR

Hvala pripada Allahu. Neka je blagoslov i spas na Allahovog Poslanika, njegovu porodicu, ashabe i sve koji ga slijede.

Knjiga *Mapa Pravoga puta* je jedan od načina obnavljanja imana, jer je u prirodi naše vjere obnova. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: „Obnovite svoje vjerovanje (iman).“[1] – a to je promjena na bolje i napredovanje prema ljepšem. Uzvišeni kaže: *Allah neće izmijeniti stanje jednog naroda dok on sam sebe ne izmijeni*. (Er-Ra'd, 11) Shodno prirodi naše Vječne objave, koja govori o vjerovanju i uklanjanju prepreka s puta, čitalac će u ovoj knjizi uočiti situacije iz svakodnevnog života. Namjeravao sam sprovesti praktični rad, izbjegavajući filozofiranje, jer ono čovjeka može udaljiti od života i realnosti. Ovom knjigom želim Allahovo zadovoljstvo – On mi je dovoljan, a divan li je On Pomagač.

Dr. Aid el-Karni

---

1 Bilježi ga Ahmed, El-Hakim, En-Nesai i Et-Taberani od Ebu Hurejrea.

OSMIJEH

Lijep osmijeh je avans ljubavi i identifikacioni karton upoznavanja. Zato se osmjehni svome bratu čim se susretneš sa njim i nemoj u tome oklijevati, jer, uistinu, osmijeh u lice tvom bratu je sadaka.[2] Nastoj da budeš iskren u osmjehivanju, jasan i dobrostiv, jer ćeš, doista, njime pridobiti milione srca. Ljudi neće zaboraviti taj blistavi osmijeh dok god si živ, jer je u njemu nada, sigurnost, emocija, ljubav i optimizam.

LIJEPA RIJEČ

Govori tiho, nježno i blago. Biraj riječi topline i mira. Pohvali svoga prijatelja i čini dovu za njega. Čuvaj se riječi oholosti, uzvisivanja, ismijavanja i ruganja, jer su one put propasti i poniženja. Njima uništavaš svoj ugled, razaraš vlastitu vrijednost i postaješ izvor mržnje, antipatije i prijekora.

---

[2] Bilježi ga El-Buhari, Et-Tirmizi i Ibni Hibban od Ebu Zerra, neka je Allah zadovoljan njime.

PONIZNOST

Život je kratak, a svi idemo prema nestanku i svi potječemo od istog oca i majke. Nismo u prednosti nad drugima zbog naših nadarenosti, samo se Allah odlikuje nad nama. Zato potčini svoje "ja" i budi ponizan. Pogni glavu pred Gospodarom snage i svemoći, jer si ti od zemlje, ideš zemljom i ukopavaš se u zemlju. Nemoj se smatrati vrjednijim od ljudi, da te ne bi omalovažili i zamrzili. Daj im priliku da se raduju svojim uspjesima. Daruj im prijemčivost i poniznost, bit ćeš im draži od njihove djece.

DAVANJE PREDNOSTI DRUGOME NAD SOBOM

Obaveza ti je drugima davati prednost nad sobom, jer tako čine plemeniti. Neka ti bude slađe nahraniti drugoga od toga da ti pojedeš, i odjenuti nekoga od toga da se ti obučeš. Nemoj biti grabljiv. Pruži svoje zadovoljstvo, dostojanstvo, hranu, imetak i vrijeme ljudima na Allahovom putu – bit ćeš najsrećniji.

SLUŠANJE

Slušaj kada ti se neko obraća. Posveti pažnju onome ko ti govori. Priđi mu i nemoj ga prekidati. Nemoj se posvećivati ničemu drugom osim njemu. Ustupi mu svoj vid i sluh, pomozi mu da kaže ono što ima. Tako ćeš ovladati njegovom dušom i steći njegovo povjerenje. Imaš jedan jezik, a dva uha, pa slušaj duplo više nego što govoriš. Pruži svome prijatelju priliku da priča o sebi, da se isprazni, i podijeli sa njim njegovo breme.

PRAŠTANJE

Praštanje ti je obaveza. Zakopaj tuđe greške, zaboravi loše postupke, ignoriraj vrijeđanje, srce će ti biti čisto, a pridobit ćeš hiljade drugih srca i steći Allahov oprost i dobročinstvo. Ne razmišljaj o osveti i ne navodi sebe na odmazdu, jer život je vrlo kratak. Allah voli oprost, pa ako oprostiš Njegovim robovima, On će tebi oprostiti.

ODRŽAVANJE PRIJATELJSTVA

Održavaj prijateljstvo sa onim koji ga kida. Ako održavaš prijateljstvo sa onim koji ga održava – to je lijepo. Ali da održavaš prijateljstvo sa onim koji ga kida – to je ljepše i veličanstvenije, jer time potvrđuješ čistotu svoje duše i neokaljanost savjesti; potvrđuješ da zaslužuješ blagodati koje ti je Allah podario. Pokušaj da stupiš u kontakt sa onim ko te izbjegava, bit će ti prijatelj. Njegova mržnja prema tebi pretvorit će se u ljubav, veliku pohvalu, a ti ćeš ubirati plodove.

DARIVANJE

Daj onome koji tebi ne daje. Nemoj se prema ljudima odnositi prema kriteriju kupoprodaje, niti prema kriteriju dobiti i gubitka, već budi velikodušan i darežljiv. Onome ko ti nešto uskraćuje – daruj, onome ko je škrt prema tebi – pokloni, i bit ćeš srećan, sačuvan zla neprijatelja, zdrav i pohvaljen.

OPROST

Oprosti onome ko ti je učinio nepravdu. Oprosti nasilniku i lijepo postupi prema njemu – razoružat ćeš ga, slomit ćeš njegovu palicu, vratiti mu mač u korice i učiniti da se kaje i žali za učinjenim. Vidjet ćeš da teži tvom zadovoljstvu i izmirenju. Zaista je praštanje jasna pobjeda i ogroman uspjeh, pa neka ti je sretno praštanje.

OGOVARANJE

Ogovaranje sliči smradu lešine. To je prezren postupak i ružno svojstvo. Čuvaj jezik i očisti usta od ataka na čast ljudi. Ne jedi ljudsko meso, jer je ono zatrovano. Ne spominji ljude nikako drugačije osim po dobru. Ne istražuj njihove mahane, ne raduj se njihovim propustima i ne razglašavaj njihove greške – živjet ćeš sigurno i mirno.

DINAMIT

Nemoj u džepovima nositi dinamit, napusti antipatiju i mržnju, isperi zlobu iz srca – uživat ćeš u ovozemaljskom džennetu, u smirenosti i spokoju, u miru sa sobom i ljudima. Nemoj od srca

praviti ruševinu, utočište škorpiona i zmija, već bašču sa ružama, plodovima, pticama i rijekama.

MEĐUSOBNA POVEZANOST

Pruži mostove prema ljudima – spasit ćeš se utapanja. Zasadi drvo ljubavi u svoje srce. Čuvaj prijateljstvo sa ljudima, stekni njihovu ljubav i pazi da ne izgubiš čovjeka koga možeš pridobiti.

OMČA ILUZIJE

Nemoj da te šejtan navede na pomisao da si najbolji čovjek. Oslobodi se omče iluzije. Kada razmišljaš o svojim vrlinama i sebi predočavaš svoje dobre osobine, pa pomisliš da si u svome vremenu jedinstven i najbolji, sjeti se da je sve to laž i obmana i jedna od Iblisovih spletki. Na svijetu postoje hiljade učenjaka, plemenitih, inteligentnih, genija i poznatih ljudi koji su stotinama puta bolji i od tebe i od mene. Obuzdaj divljenje samom sebi, spusti glavu, pokori se svome Gospodaru i budi ponizan prema ljudima. Ako si učenjak – pa u tvom narodu ima boljih i plemenitijih učenjaka. A ako si pisac – postoje plemenitiji i poznatiji pisci. Prihvati istinu i potčini svoje „ja."

NADARENOSTI LJUDI

Priznaj ljudima njihovu nadarenost, pa će i oni tvoju priznati. Najteže stvari za dušu su priznavanje nadarenosti drugih i prikrivanje njihovih vrlina. Ako želiš da ljudi priznaju tvoje nadarenosti, priznaj njihove. Ti nisi vlasnik svih nadarenosti. Ako si ti pjesnik, neko drugi je hatib. Ako si imućan, neko drugi je učenjak, doktor, ministar, inžinjer, pilot. Pa zašto monopoliziraš Allahovu sveobuhvatnu milost, a među ljudima ima onih koji te premašuju u mnogo čemu!?

LIJEPA USPOMENA

Nakon izvjesnog vremena neće te biti. Sjeti se da ćeš uskoro napustiti ovaj svijet, pa pazi na lijep odnos prema ljudima, kako bi te poslije smrti spominjali po dobru i dovili za tebe. Sa dunjaluka ćeš otići samo sa svojim djelima, zato ostavi iza sebe lijepu uspomenu. Nemoj nanijeti zlo nijednom čovjeku, pa da ti ostane crna tačka u knjizi djela. Na dunjaluku si privremeno. Otići ćeš sa njega kao što su otišli oni prije tebe, kako bi drugima pružio priliku. Zato lijepo postupaj sa ljudima sve dok si na ovom kratkom putovanju.

ZAVJERA

Okani se paranoje, zavjere i postavljanja zamki. Ljudi ne razmišljaju o tebi i meni, imaju svoje brige, tuge i probleme. Život je težak i udaljava čovjeka od problema ostalog svijeta. Ne umišljaj da su drugi probdjeli noći smišljajući spletke protiv tebe ili da su zaokupljeni planiranjem nanošenja štete tebi. Očisti um od uvjerenja da si žrtva sudije, vojnika, prijatelja, trgovca i cijeloga društva. Živi smireno i osloni se na Allaha, jer te ništa neće zadesiti osim ono što On dozvoli.

OPSKRBA

Niko nikada neće uzeti ništa od tvoje opskrbe, Allah je Onaj Koji opskrbljuje. Nijedan čovjek neće uzeti ni dio opskrbe koju je Allah dao drugome, niti će uzeti išta od njegove nadarenosti. Pa nemoj nikome zavidjeti na onome što mu je Allah podario i ne plaši se za ono što ti je podareno, jer do toga niko neće dospijeti. Sve riznice su kod Allaha. Ono što želiš traži od svoga Gospodara, jer ljudi ne raspolažu ni štetom, ni korišću, ni smrću, ni životom, niti proživljenjem. Ostavi sebičnost, uskogrudnost i škrtost, jer dobro je mnogobrojno i niko ga ni od koga neće zakloniti.

ULOGE DRUGIH

Život je zajedništvo, pa nemoj eliminirati uloge drugih ljudi. Neki ljudi misle da zbog nadarenosti koje su im date život ovisi o njima. Međutim, život će se i bez njih nastaviti, kao što ga je i prije njih bilo. Život ne zavisi isključivo od učenjaka, vladara, trgovaca, književnika, niti doktora, već se temelji na sposobnostima svakog čovjeka ponaosob. Ako ti je Allah dao kakvu nadarenost, ona je samo praška u kosmosu, a ti si samo tačka u tom sistemu. Zato spoznaj svoju i ne potcjenjuj ulogu drugih na ovome svijetu.

GUŽVA

Budi učitiv u gužvi. Bit ćeš u situaciji da se nađeš u gužvi na aerodromu, u bolnici, na međunarodnim sajmovima i trgovima, pa postupi učtivo – steći ćeš poštivanje ljudi. Propusti nekoga da prođe naprijed, jer su minute gužve trenutne, problem će se riješiti, a ti ćeš izići kao pobjednik i sretnik. Poštuj stanja ljudi: starijih, učenjaka, bolesnika, trudnica, djeteta i pruži im svoju blagonaklonost, poniznost i mogućnost prolaska – steći ćeš dovu, zahvalu, zadovoljstvo i ljubav.

TVOJI GRIJESI

Razmišljaj o svojim, a ne o grijesima ljudi. Problem mnogih je bavljenje tuđim grijesima, a ostavljanje svojih, kao da su čisti meleki ili bezgriješni poslanici, oholeći se nad Allahovim robovima. Da li na dunjaluku imamo vremena za istraživanje života ljudi i otkrivanje njihovih propusta? Velika je glupost udubiti se u tuđe grijehe, a daviti se u moru sopstvenih! Posvećivanje svojim mahanama odvratit će ti pažnju od mahana drugih. Tada ćeš biti milostiv prema njima, sažalit ćeš se na njih i izmiriti se, a napustit ćeš uobraženost, umišljenost i oholost.

PRIPROSTI LJUDI

Izdigni se iznad razmišljanja priprostih i briga običnih ljudi. Nisu svi ljudi učenjaci, filozofi, niti genijalci. Većina su obični ljudi, pa se prema njima odnosi sa jednostavnošću. Nemoj pred njima izlagati svoje vještine i mišiće. Obraćaj im se njihovim narječjem i, shodno tome koliko su te shvatili, pridobit ćeš njihova srca. Učestvuj sa njima na njihovim veseljima i žalostima. Nemoj se pred njima razmetati stručnim izrazima da im ne bi postao omražen i antipatičan. Budi jednostavan, dostižan i blizak

njihovim razmišljanjima, jeziku, a ostavi se hvalisanja svojim nadarenostima, jer od njega nećeš dobiti ništa osim odbojnosti i mržnje.

IMENA I TITULE

Poštuj imena i ne eliminiraj lijepe titule. Zovi svoga prijatelja njemu najdražim imenima, jer je to dozivanje koje on najviše voli čuti. Ne eliminiraj titule koje su mu duši drage i koje je stekao trudom, poput: šejh, ekselencija, visočanstvo, eminencija, doktor, inženjer, profesor, i sl. Imaš li koristi od njihovog eliminiranja osim neprijateljstva i pojavljivanja u odjeći zavidljivca i poricatelja!? Jesi li im ti dodijelio ove lijepe titule ili su ih oni stekli trudom i znojem? Zašto ih onda obezvrjeđuješ? Ukaži počast ljudima kako bi oni tebi ukazali počast i poštuj ih da bi te poštivali.

OPHOĐENJE

Ljudi će se prema tebi ophoditi onako kako se ti ophodiš prema njima. Kako se ti ponašaš prema nekome, tako će se i on prema tebi ponašati. Moral je kao pijaca: plati skupo – uzet ćeš kvalitetnu robu, plati jeftino – uzet ćeš nekvalitetnu. Ako počastiš ljude, počastit će te, a ako se otuđiš od njih, i oni će se otuđit od tebe. Kako

želiš poštivanje i uvažavanje drugih ljudi, a poričeš njihova prava!? Uvažavajući poštuješ samoga sebe, a ponižavajući ponižavaš samoga sebe – odaberi ono što voliš. Nagrada dolazi prema završetku djela.

PUT POVRATKA

Ako se posvađaš sa nekim ostavi mjesta za izvinjenje i izmirenje, jer ne znaš kakve će biti posljedice. Ne umnožavaj svoje neprijatelje, jer je hiljadu prijatelja malo, a i jedan neprijatelj je mnogo. Zaista je uzimanje bilo kojeg čovjeka za neprijatelja zaokupljanje misli i pomućivanje uma, a to je dovoljna šteta. Nema čovjeka koji ne počini grešku, zato ispravi greške svojom blagošću. Zaliječi svađu na samom početku, prije nego postane preteška.

PROVOKACIJA

Ne provociraj nikoga. Kada ti neko spomene grešku koju si počinio, objasni mu svoje viđenje toga, te da su veza i odnos koji postoje među nama i suviše važni da bi ih pomutio jedan događaj. Čuvaj se toga da nekome prijetiš zlom, jer bi to značilo da si izvor straha i uznemiravanja. Niko se pored tebe neće osjećati

sigurnim. Postat ćeš agresivac koji prijeti sigurnosti ljudi. Pozivaj na mir, ljubav i prijateljstvo.

NEPRIJATELJI

Izgradnjom mostova prijateljstva i izmirenjem, učini neprijatelja prijateljem. Pretvaranje prijatelja u neprijatelja je vrhunac slaboumnosti i najviši stupanj gluposti. Postupi razumno i odgovorno i pošalji pozitivne signale svome suparniku. Možda on ponovo postane tvoj prijatelj, pa ćeš se sačuvati zla njegovog neprijateljstva i spavat ćeš zadovoljan i smiren. Svojom blagošću istrgni zlobu iz duše svoga neprijatelja i postat ćeš srećni dobitnik.

SUNCE

Izloži se suncu i kupaj se njegovom svjetlošću. Ono je velika blagodat za živa bića. Nemoj sebe lišavati njegovih zraka. Pusti da se tvoje tijelo kupa njegovom svjetlošću. Ono ubija mikrobe u tijelu, oživljava energiju u čovjeku, u krvi, i veseli dušu, naročito malo nakon njegovog izlaska. Otvori vrata i prozore njegovoj svjetlosti i pusti neka uđe u sobe, pobije mikrobe i osvježi život.

LJUDI

Niko nije potpuno čist, zato prihvati ljude onakvima kakvi jesu. Oprosti im, budi tolerantan i nemoj ih uslovljavati teškim uvjetima da bi prihvatio njihovo prijateljstvo. Ako takve uvjete budeš na sebi primjenjivao, nećeš uspjeti. Allah je Stvoritelj i Opskrbitelj. On je milostiv prema Svojim robovima i prelazi preko njihovih grijeha i oprašta im, a ti niti si ih stvorio niti im opskrbu daješ, a žestoko ih pozivaš na polaganje računa! Dakle, prihvati njihovu ljudsku prirodu i slabosti, pređi preko njihovih ružnih postupaka kako bi ih pridobio.

SANDUK ZA SADAKU

Postavi u kući mali sanduk za sadaku sa katancem u koji će svaki član tvoje porodice svakog dana stavljati po jedan dinar da bi iskusio slast sadake i užitak darivanja. Na kraju mjeseca taj iznos daj onome kome je to potrebno, poput siromaha ili siročadi. Prakticirajte to svakog mjeseca. Nek to bude sanduk milosti i blagodati, uzrok otklanjanja nesreće i odagnavanja bolesti. On neće uzdrmati tvoj budžet, već će ga uvećati.

ONI KOJI SU ISKUŠANI

Nemoj se radovati nesreći iskušanih. Svako od nas će biti iskušan nekom nevoljom, pa zašto da se radujemo nesrećama drugih ljudi? Ko od nas ima garanciju da neće biti iskušan nekom nesrećom? Svi smo slabašni pred Allahovom svemoći. Zato zahvali Allahu na zdravlju i čini dovu za dobrobit svih ljudi. Nemoj se radovati nesrećama drugih, jer se vrijeme, doista, mijenja, a onaj ko se raduje tuđoj nevolji je slabouman, nemilosrdan i mrtvog srca. Obaveza ti je da se solidariziraš sa iskušanima, da pomažeš nevoljnika i da se saosjećaš u bolu Allahovih robova.

SVAKODNEVNI PROGRAM

Napiši sebi svakodnevni program. Napravi precizan plan za svaki dan, shodno obavezama. U njemu pribilježi vrijeme za ibadet, učenje Kur'ana, namaz, posjećivanje i podmirenje potreba. Pridržavaj ga se, osim u slučaju da se nešto iznenadna dogodi. Vidjet ćeš da ćeš dan provesti veseo, zadovoljan i smiren i bit ćeš pošteđen nereda i zbrke. Pridržavaj se reda – živjet ćeš mirno.

IZMIRENJE SA LJUDIMA

Izmiri se sa ljudima – spasit ćeš se njihovog zla. Položi oružje neprijateljstva i vrati sablju u korice. Dopusti ljudima da sa tobom žive u miru i sigurnosti. Nemoj biti uzrok uznemirenja bilo kog čovjeka. Cijeni tuđe osjećaje i poštuj ljude. Pohvali ih, uputi dovu za njih i znaj da čak i jedan neprijatelj zagorčava život. Nemoj potcjenjivati bilo čije neprijateljstvo, jer, uistinu, komarac okrvavi oko lavu.

TVOJA BIBLIOTEKA

Povremeno preuređuj svoju biblioteku, jer nije svaka knjiga vrijedna da se nabavi i da zauzme mjesto u njoj. Knjiga ima na hiljade i tržište svakodnevno plasira nova izdanja, a u tvoju biblioteku dolaze kao poklon ili slučajnom kupovinom. Nakon izvjesnog vremena ćeš otkriti da je u njoj ogromna količina lahkoumnih i beskorisnih knjiga, pa preuredi svoju biblioteku kao što se drvo okreše i ostavi ono što je korisno i poučno. Koliko je samo učenjaka koji u svojoj biblioteci imaju samo dvadeset knjiga.[3]

[3] Misli se na velika kapitalne studije iz kojih se crpi nepresušno znanje i na osnovu kojih su učenjaci napisali veliki broj vrijednih djela (opaska recenzenta).

PROŠLOST

Nemoj biti zarobljenik prošlosti. Neki ljudi neprijateljski postupaju prema svome bratu zbog prijašnjeg nanošenja zla ili zbog toga što je njegov otac bio u svađi sa ocem toga i toga. Zaboravi neprijateljstvo iz prošlosti, jer duše se mijenjaju lijepim postupkom. Započni razgovor sa ljudima sa solidarisanjem, zadovoljavanjem i izmirenjem. Sinovi smo današnjice i nemamo ništa sa događajima iz prošlosti. Ranije smo činili propuste u pravima ljudi, pa su oni činili propuste u našim pravima. Zašto da živimo kao zarobljenici prošlosti? Svaki dan je nov – njegovo sunce i vazduh. Obnovi se svježim danima i proživi divan dan.

ODJEĆA I POSUĐE

Oslobodi se viška odjeće, posuđa i drugih stvari. Obaveza ti je da svakog mjeseca očistiš svoju kuću i kancelariju. Oslobodi se pokvarenih aparata, stare odjeće, propalih oruđa i suvišnih papira. Preuredi stvari, bit ćeš pošteđen nereda, brige i haosa. Stavi sve na svoje mjesto i budi ekonomičan. Koliko si samo pokvarenih olovki, mobilnih telefona, razbacanih papira i starih pozivnica nagomilao! Čemu nemar i aljkavost!?

TVOJE SRCE

Zasadi u svojim grudima lijep vrt. Očisti zemljište svoga srca od štetnog i trnovitog drveća zavisti, zlobe i mržnje i zasadi ruže ljubavi, milosti, vjerovanja i mira. Kada tvoj vrt procvjeta, njegov miris će se raširiti na sve u tvojoj okolini, a plodovi će u vidu dobrih djela, održavanja prijateljstva, ljubavi, koristi, davanja prednosti drugima nad sobom i dobročinstva stići tvojim komšijama i braći. A ti ćeš, prije svih, uživati u vrtu koji ti je u grudima, a onda, inšallah, u Allahovom Džennetu.

VODA

Često pij vodu, jer je ona jedna od najvećih blagodati. Doktori preporučuju često pijenje vode, jer je ona najkorisnija hrana i lijek: *I da Mi od vode sve živo stvaramo...* (El-Enbija, 30) Neka ti čaša vode uvijek bude blizu, jer ona ispira bubrege, čisti želudac, obnavlja krv, pomaže probavu, vraća vitalnost, obnavlja život, rashlađuje utrobu, gasi žeđ, osvježava, pomaže u smanjenju kilaže i sprječava zakrčenje arterija.

KLEVETA

Nemoj upasti u jamu klevete. Kleveta je ružan postupak koji te obara u jamu poniženja, prezrenosti i loše reputacije. Molim te, ne prenosi ljudima ništa osim dobra. Nemoj biti raznosač bezvrijedne pošte sramote i nesreće. Kakva je tvoja korist od kidanja odnosa i uništavanja srca, osim mrskosti od Allaha i odvratnosti od Allahovih robova!? Budi čuvar časti i čistoga jezika. Čuvaj se toga da kažeš: "Taj i taj je o tome i tome rekao nešto loše.", pa da iskusiš kaznu za to zlo.

POZIV NA RAZMIŠLJANJE

Svakodnevno daruj sebi nekoliko minuta za razmišljanje. Obnavljaj svoje razmišljanje. Razmišljaj o veličini Stvoritenja i Njegovom stvaranju, o ovozemaljskom i Budućem životu. Obračunavaj se. Sjeti se svojih grijeha i pokaj se, jer ako ostaneš u gužvi i vrevi čovječanstva, zaboravit ćeš da razmišljaš. Osamljivanje je ugodno i lijepo za srce, a pretjerano druženje razara dušu i traći vrijeme.

LOMLJENJE SRCA

Nemoj lomiti srca, jer ih je teško popraviti. Postoji više vrsta lomljenja srca:

lomljenje srca siromaha, oholim ponašanjem, istjecanjem blagodati i luksuznim oblačenjem.

lomljenje srca učenjaka, lošim ophođenjem i nepoštivanjem njihovih prava;

lomljenje srca običnih ljudi, nipodaštavanjem i ismijavanjem;

lomljenje srca djece, okrutnošću i vikanjem na njih;

Dakle, nemoj slomiti ničije srce. Utješi ih dobročinstvom, toplim osjećajima, nježnim postupkom, plemenitim moralom.

To će te smjestiti u njihova srca uz ljubav, poštivanje i uvažavanje.

TVOJA REPUTACIJA

Tvoja reputacija je dio tvoje krvi, zato se bori za nju. Najvrednija stvar u životu poslije vjerovanja u Allaha, jeste tvoja reputacija, pa je čuvaj, brani, pazi i budi jako oprezan da je ne uprljaš. Kloni se sumnjivih mjesta i lošeg društva. Napusti

ružna djela koja te diskredituju, zaštiti svoju čast svim raspoloživim sredstvima. Nemoj tolerirati vrijeđanje tvojeg dostojanstva, prljanje tvoje časti i narušavanje ugleda. Blokiraj sve puteve koji vode lošem mišljenju o tebi. Učini svoju čast blistavijom od sunčevih zraka.

RUŽNA RIJEČ

Na mjestu ružne stavi lijepu riječ. Kada ti neko uputi ružnu riječ ili pošalje uvrjedljivo pismo, uzvrati ljepotom *...a kada ih bestidnici oslove, odgovaraju: "Mir vama!"* (El-Furkan, 63) Ako te izgrdi – pohvali ga. A ako te ismijava – čini dovu za njega i odmah ćeš vidjeti rezultate. On će se kajati i izviniti ili će, u najmanju ruku, prestati s lošim djelim, a ti ćeš biti pobjedinik i dobročinitelj. Prijatan ti bio lijep govor i lijep postupak!

LJUTNJA

Kada se naljutiš – ušuti. Kada te obuzme napad ljutnje – ne progovaraj, jer je ljutnja nesreća koja sprječava razum da ispravno razmišlja. U svađi možeš izgovoriti pogrdne riječi. Trenutak ljutnje učini šutnjom, strpljenjem i čekanjem sve dok ne nestane ovaj crni zlokobni oblak, jer ako budeš govorio, kajat ćeš se kada se

smiriš. Nikakvu odluku ne možeš donositi kada si ljut, jer se, doista, vrijeđanje, proklinjanje, ubjeđivanje i razvod braka uglavnom događaju u srdžbi.

JEDNOSTAVNOST

Živi jednostavno bez izvještačenosti. Budi lagahan, jednostavan i blizak srcima. Ukloni psihičke barijere i iluzorne šeme koje si svojoj ličnosti nametnuo. Budi kao ostali ljudi. Nemoj veličati sebe. Prepusti ljudima da te poštuju i počaste. Obuci prihvatljivu odjeću. Nemoj biti preopširan u izražavanju, niti hvalisav u govoru. Ne ističi se na sijelu. Budi kao bilo koji član društva. Napusti varljivu očaranost, oholost i umišljenost.

TVOJE ZDRAVLJE

Znaj da ti je zdravlje važnije od bogatstva. Zato brini o njemu kako bi osigurao sretan život. Čudni li su ljudi koji potroše mladost kako bi stekli bogatstvo, a nakon toga dragovoljno potroše sve što imaju kako bi povratili zdravlje. Jedi lijepa jela ali ne preteruj u jelu, i čini dobra djela. Uredi obroke i čuvaj se masnoće i slatkiša, osim u malim količinama. Uzimaj voće i povrće i smanji konzumiranje mesa, jer je hrana korisnija ukoliko je lakša.

RIJEČI DOBRODOŠLICE

Umnogostruči riječi dobrodošlice musafiru. Kada te musafir posjeti, pokaži mu nasmijano lice i srdačnu dobrodošlicu. Nemoj biti ravnodušan prilikom susretanja sa njim ili zaokupljen nečim drugim, već mu posveti svoje vrijeme. Uputio se kod tebe mimo svih ljudi, smatrajući te podesnim za posjetu, pa ga nemoj razočarati. Može prenijeti ljudima ono što se dogodilo, iako ga ne budu pitali. Najčasniji hizmet poslije hizmeta roditeljima jeste hizmet gostu, bez obzira na njegov obrazovni ili društveni status.

NAJVAŽNIJA DJELA

Preciziraj najvažnija djela koja trebaš svakodnevno izvršiti. Napravi spisak najvažnijih, pa onih manje važnih, a sekundarne poslove ostavi za preostalo vrijeme. I nemoj dati prednost malim nad velikim stvarima, pa da vrijeme prođe i prilika se propusti. Neophodno je da se na kraju svakoga dana upitaš šta si danas uradio.

OSJEĆAJI DRUGIH LJUDI

Nemoj nikome nanositi bol, pa da budeš omražen. Nastoj da se kloniš bilo čega što ranjava ljudske osjećaje i provocira ih, poput

spominjanja uvrjedljivih nadimka ili problema koji su im se desili, a o kome ne žele govoriti, ili sramotnog prizora koji su pretrpili, a koji teže prikriti. Pazi da kriomice ili otvoreno ne izneseš ove stvari, jer ćeš tu osobu tako izgubiti i može te smatrati neprijateljem. Pričaj o onome što im se dopada i što ih veseli – podarit će ti svoju ljubav i povjerenje.

NADARENOST

Preciziraj svoju nadarenost, unaprijedi je i iskoristi. Prouči sebe i preciziraj svoj potencijal i nadarenosti, zatim se koncentriraj na nju i zaduži je ispravnim dužnostima. Otkrij svoj potencijal, poput vođenja, govorništva, memoriranja ili pisanja, korisnog zanimanja ili bilo koje druge korisne nadarenosti. Ne prisiljavaj sebe na nadarenost kojoj nisi sklon, jer je, uistinu, Allah raspodijelio nadarenosti među ljudima.

VANJŠTINE

Kamila je deset puta veća od lava, međutim, lav je pojede. Okani se lažnih i varljivih vanjština i veličajućih naziva. Dužan si raditi i truditi se i proizvoditi dobro u bilo kojem domenu. Neki ljudi dunjaluk ispunjavaju galamom, a nemaju produktivan posao niti konstruktivan

projekat. Njihova zadaća je da odašilju prazne balone u vazduh, poput uobraženosti, oholosti i širenja tame. A neki ljudi rade u tišini i proizvode u miru. Nije mjerodavna vanjština, već stvarno stanje, niti su mjerodavni izrazi, već značenja. Nemoj se veličati i uzdizati. Spoznaj svoje prirodno krdo i uzmi pouku od lava, jer on, uistinu, porazi stado kamila.

KURTOAZIJA

Nemoj biti kurtoazan na uštrb vremena i dobrobiti, jer ispunjavanju ljudskih želja nema kraja. Onaj koji ispunjava njihove želje na uštrb lične dobrobiti, propast će i protraćiti vrijeme i život. Nećeš zadovoljiti ljude i udovoljiti njihovim molbama i zahtjevima. Uradi ono što možeš. Nemoj upropašćavati svoju važnu dobrobit i život zbog stvari koje ti neće donijeti nikakvu korist na dunjaluku niti na Ahiretu, a posebno vrijeme, jer je ono vrjednije od svega, pa ga nemoj trošiti na beznačajne stvari.

OVAJ TRENUTAK

Život je samo trenutak u kom živiš, jer se prošlost završila, a budućnost je nepoznata. Usredsredi svoju pažnju na ovaj trenutak. Ako je on ibadet, dobro ga obavi. Ako je

posao, temeljito ga izvrši. Ako je čitanje, promišljaj. Najvažnije je da dobro iskoristiš trenutak. Čak i ako budeš jeo, usredsredi se na obrok uživaj u njemu i zahvaljuj Allahu na blagodatima. Ti si tu samo za ovaj trenutak, i ako živiš srećno u ovom trenutku, bit ćeš sretan zauvijek.

IZGOVOR

Budi hrabar u izgovaranju riječi "ne" u odgovarajuće vrijeme. Riječ "ne" je teška, ali je nekada neophodna. Ako se predaš riječi "da" cijelo vrijeme, izgubit ćeš i vrijeme, imetak i dobrobiti. Znaj kada trebaš reći "ne" i reci ga jasno, odlučno i dostojanstveno. Ako prethodno imaš zakazan termin, nemoj ga otkazivati da bi nekoga zadovoljio. Ako si u nekoj posebnoj okolnosti, izvini se zbog nemogućnosti susreta sa prijateljem. Ili ako ne možeš prijatelju pozajmiti novac, učtivo se izvini.

RASPODJELA ENERGIJE

Jedna krava, ne sedam mršavih. Zadaj najjači udarac korisnom i plodonosnom poslu ili jednom uspješnom projektu. Nemoj razbacivati energiju na sve strane. Čitanje jedne stranice sa razumijevanjem je bolje od pedeset stranica sa odsutnošću i rasijanošću;

dva rekata sa skrušenošću bolja su od pedeset sa odsutnošću duha. Jedna knjiga koju napišeš temeljito je bolja od sedamdeset o onome što dođe i prođe. Dobro i temeljito uradi svoj posao, a ostavi razbacivanje, žurbu, i raspršivanje truda na svakom mjestu.

IZLAGANJE BLAGODATI

Nemoj izlagati zavidniku blagodati koje ti je Allah dao, jer im je on neprijatelj, te je bolje da ih ne vidi. Zašto da ga izazivaš svojim nadarenostima!? Nema koristi od izlaganja dobra koje posjeduješ onome ko ti dobro ne želi. Sakrij od zavidnika svoje blagodati i nadarenosti, jer će te on ili ureći okom ili će se povećati njegovo neprijateljstvo prema tebi. A ko poznaje vrijeme i ima iskustva sa ljudima zna o čemu govorim.

RAZVOJ RAZUMA

Razvoj razuma prestaje prestankom čitanja. Srazmjerno tome koliko čitaš, toliko se razvija tvoj razum. Ako prestaneš učiti i čitati, tvoj razum se prestaje razvijati. Primjećuješ li da je većina ljudi koje sretneš nakon nekoliko godina ista kao što su i bili: nema progresije niti razvoja u razumu. Znanje im se ni malo nije povećalo. Ostali su na onome što su znali. Time su zatvorili

prozore razumijevanja i razmišljanja. Jedan npr., zna pripovijest, hadis i strofu poezije već četrdeset godina i to je sav njegov domet i kapital. Zaista je znanje svjetlo, radost, život i društvo, pa istražuj, studiraj, čitaj, diskutiraj, razmišljaj i opskrbi se znanjem – nestat će tvoja briga, sjeta i tuga.

POSJETA

Nikoga nemoj posjećivati ako te nije pozvao. Dolazak ljudima bez poziva i povoda i dragovoljno ulaženje u tuđe kuće je bezumlje. Ako dođeš na bilo koju svečanost bez poziva, nemoj se ražalostiti ako naiđeš na poniženje i prijezir. Budi odlučan u odbijanju općih poziva. Čak i ako jedan od njih pokaže odlučnost, odbij ga. Ovi pozivi su uglavnom kurtoazija, i on, ustvari, i ne želi da se odazoveš njegovom pozivu. Međutim, postalo je uobičajeno da ljudi obznanjuju poziv i gozbe.

TVOJE MIŠLJENJE

Nije neophodno da se ljudi saglase sa tvojim mišljenjem, jer ti nemaš vlast nad njima niti ćeš moći oduzeti njihove umove. Mirno iznesi svoje mišljenje, pa ako se slože – dobro je i lijepo, a ako odbiju i suprotstave se,

nemoj navaljivati niti se nervirati, jer ti nisi opunomoćenik Ademovog potomstva da mijenjaš njihova i prisiliš ih na prihvaćanje tvoga mišljenja. Zašto da zadobiješ neprijateljstvo ljudi kako bi potvrdio svoje stanovište? Teme su široke, a pitanja jednostavnija od toga da se ljutiš i uporno držiš svoga mišljenja. Ako se tvoj prijatelj čvrsto drži svoga stava, smiri se i promijeni tok razgovora, jer ti, uistinu, na ovaj način lijepo postupaš.

JAVNO PONAŠANJE

Vodi računa o javnom ponašanju i poštuj osjećaje drugih ljudi. Budi pristojan u društvu. Čuvaj se lahkomislenih i glupih pokreta, te svakog postupka prema kome duše osjećaju odvratnost npr., uvlačenje prsta u nos ili usta, ili oseknjivanje, pljuvanje ili učestalo puhanje kroz nos, nakašljavanje bez prijeke potrebe, prekrštanje nogu u društvu starijih, brzine u jelu ili podizanja glasa bez potrebe i tome slično. Postupaj shodno lijepom islamskom bontonu i budi razborit, oštrouman, razuman i kulturan.

UNIVERZALNE STVARI

Budi kurtoazan u univerzalnim stvarima i odustani od nametanja mišljenja. Univerzalne stvari su one koje nisu nepobitne i o kojima je rašireno razilaženje, ili se o njima prihvaćaju različita mišljenja. Budi kurtoazan kako bi zadobio srce svoga prijatelja. Ako mu spomeneš vruće vrijeme, a on ti uzvrati time da je hladno, nemoj mu se suprotstavljati. Ako mu spomeneš razdaljinu između tvoga grada i drugoga, pa je on poveća ili smanji, ostavi stvar kao da se slažeš. Ako on pohvali nešto, nemoj ga kuditi i tome slično. Uobičajene univerzalne stvari su pozornica za razilaženje i različita mišljenja. Učini svoje grudi prostranim, izrazi dobrodošlicu drugačijem mišljenju i budi kurtoazan.

TELEVIZOR

Nemoj se prepuštati gledanju televizora, jer većina vijesti na satelitskim kanalima su ubijanje, rušenje, eksplozije, ratovi, prevrati. Ako predaš srce televizijskom ekranu, postepeno će te odvući u napetost i grčenje. Zato smanji gledanje televizora i zastrašujućih prizora. Ti si od mesa, krvi, i osjećaja, pa čuvaj svoje srce, mir i rahatluk i ne pomućuj ih lošim vijestima.

HVALJENJE PREDAKA

Ne insistiraj na hvaljenju svojih predaka i hvalisanja porijeklom. Nemoj posramiti ljude nabrajanjem vrlina svojih djedova. Izbjegavaj težak govor. Nemoj izlagati slave svojih predaka, nanijet ćeš štetu ljudima, jer bezosjećajno iznosiš njihov nedostatak. Kakva je korist od toga da ljudima ponavljaš historiju svoje porodice, plemićko porijeklo i plemeniti rod? Pusti djela neka govore. Pruži priliku drugima. Dopusti drugima da kažu istinu o tebi i tvojoj porodici. Budi ponizan i oslobodi se simpatija prema uzvisivanju, umišljenosti i hvalisavosti.

POSEBNA ODJEĆA

Oblači se kao što se prosječni ljudi, tvoji sunarodnici, oblače. Nemoj se prepoznavati po posebnoj odjeći, budi osrednji u odijevanju. Nemoj oblačiti odjeću bijednika niti odjeću bogataša. Pridržavaj se čistoće, urednosti i lijepog mirisa. Nemoj privlačiti pažnju popularnom odjećom, jer je to, uistinu, lahkomislenost i glupost. Budi umjeren i ekonomičan. Oblači se onako kako se većina oblači. Nema potrebe za privlačenjem pažnje i blještećim svjetlima.

POTEŠKOĆE ŽIVOTA

Život je težak, pa mu pristupi hrabro. *Mi čovjeka stvaramo da se trudi.* (El-Beled, 4) Zaista je život kuća napora i umora. Niko od njega neće dobiti ono što želi, osim trudom, naporom i borbom. Hrabro i odlučno se suoči sa poteškoćama. Nemoj misliti da će ti uspjeh i ugled doći na poklon. Svi velikani su platili cijenu svoje slave znojem, manjkom rahatluka, sna i ugrožavanjem zdravlja, čak i krvlju i svojim životima, pa se nemoj začuditi ako se suočiš sa poteškoćama. Ovo je osnova. Suprotstavi im se strpljenjem, postojanošću i upornošću, pa ćeš ih prevladati.

UMOVI LJUDI

Poštuj umove ljudi i nemoj im navoditi čudesa i izmišljotine. Kada govoriš, poštuj umove slušalaca i nemoj navoditi lažne informacije koje razum ne smatra istinitim. Ne spominji čudnovate i nemoguće stvari koje nemaju lanac prenosilaca i dokaz, niti su potvrđene. Ne dovodi sebe u neugodnu situaciju spominjući informacije koje nisu istinite, pa da te ljudi zamrze i da izgubiš njihovo poštivanje. Drži se iskrenosti, traži istinu i teži pravičnosti.

NAJVAŽNIJA RIZNICA

Strpljivost je najvažnija riznica koju posjeduješ, pa je čuvaj. Jedna od najvećih blagodati je blagodat strpljivosti. Obaveza ti je da se njome okitiš, da ustraješ u njoj i da je uvijek imaš pri sebi. Strpljivost je tvoje bogatstvo, tvoja riznica, ljepota, imetak i oružje. Strpi se i dobit ćeš ono što tražiš, bit će ti olakšano ono što je inače teško. Strpljenjem ćeš prevazići iskušenja, spasiti se smutnji, savladati zavidnike i pobijediti neprijatelje. Jedina tajna onoga koji je pobijedio i uspio jeste strpljivost. Najvrjedniji savjet na svijetu je: Strpi se, Allah je sa tobom!

ATEISTIČKE KNJIGE

Kloni se ateističkih, otpadničkih i poročnih knjiga. U bibliotekama se nalaze i otrovne knjige koje razaraju misao, ruše vjeru i uništavaju vrijednost i moral. Čuvaj se ovakvih knjiga i nemoj ih učiniti pristupačnim svojoj djeci, jer su ona amanet koji ti je povjeren. Očisti svoju biblioteku od dekadentnih knjiga i odstrani iz nje djela sijača nereda. Uzmi pouzdano i čisto znanje, i sjajnu i lijepu kulturu.

PRITISCI

Oslobodi se pritisaka hodanjem i sportom. Doktori savjetuju hodanje i ono je najbolji sport na svijetu. Kreći se, hodaj – nestat će pritiska i zabrinutosti. Koliko god mjesto bilo neravno, poput planine ili doline, utoliko je bolje za hodanje. Zato ga ne zapostavljaj da ti ne dođe dan u kom nećeš moći nikako hodati. Tokom hodanja i sporta spominji svoga Gospodara, spojivši užitak duše i užitak tijela. Oslobodi se običaja dugog sjedenja, jer je on loš po tvoje zdravlje, radost i rahatluk.

SPAVANJE

Noćno spavanje je velika blagodat, zato je nemoj propuštati. To je prirodno spavanje koje odmara um i tijelo. Tjelesne ćelije noću spavaju, pa ga nemoj odložiti zbog sijelenja. Napusti naviku spavanja danju, a sijelenja noću. Zaista je ovo u suprotnosti sa zakonitostima života. Najbolje je rano spavanje noću kako bismo dočekali dan ozarene duše. Noćno spavanje je velika blagodat, pa je iskoristi na pravi način.

SLAVLJENJE

Ponavljaj sa kosmosom slavljenje Allaha. Kosmos slavi svoga Gospodara, pa Ga i ti slavi. Pazi da ptice i ribe ne slave Gospodara više od tebe. Tvoja je obaveza da budeš ustrajan u tome, da uvijek budeš privržen hvaljenju Allaha i da tvoj jezik bude vlažan od zikra, kako bi našao rahatluk, sigurnost, pouzdanje i smirenost. Onaj koji slavi Allaha uvijek Mu sedždu čini, i dok ide i dok radi. Onaj ko slavi Allaha je plemenit čovjek koji zna smisao života. Kako je samo lahak, ugodan i lijep ovaj način života, a najbolji je: "Neka je slavljen i hvaljen Allah (subhanallahi ve bi hamdihi)."[4]

IBADET

Nemoj zaboraviti svoj udio u ibadetu, jer je on radost duše. Svaki užitak se završi, osim užitka ibadeta. I svaka slast prođe, osim slasti pokornosti, jer jedino Allah posjeduje tvoju sreću, pa ako Mu se pokoriš i obožavaš Ga, učinit će te srećnim i zadovoljnim. Zato umnogostruči približavanje Slavljenom i Uzvišenom Allahu, ustraj u zikru i pokoravaj se Njegovoj naredbi – ući ćeš u dva dženneta: džennet na dunjaluku i Džennet na Ahiretu. Posveti se ibadetu sa

[4] Bilježi ga Muslim od Ebu Hurejrea.

skrušenošću, pobožnošću, ljubavlju i silnom željom, jer je on ključ svakog uspjeha, pobjede, dobra, blagodati i milosti.

LIJEP IZGLED

Nemoj zanemarivati svoju odjeću, pa da uznemiriš razum. Prljanje i mašćenje odjeće su stvari koje povlače brigu i tugu. Čuvaj čistoću svoje odjeće i nemoj zanemarivati lijep izgled kako bi osjetio blagodat duševnog rahatluka. Zaista je parfem, lijep izgled i čistoća odjeće dokaz dobrog ukusa i duševne stabilnosti. Stvari za čistoću ne koštaju puno: malo šampona, nešto vode i jedno prskanje parfemom uz pranje zuba i bit ćeš boljega stanja od stanja jadnosti i prljavštine, koja ti privlače tugu. Kosmos je lijep, a priroda je očaravajuća, pa budi u skladu sa njima.

MALI NOTES

Nosi mali notes i olovku u džepu kako bi zabilježio sve korisne stvari pored kojih prodeš. Kada čuješ nešto korisno, stih, neku izreku, naučnu dosjetku, odmah je zapiši sa opisom glavnih stavki, jer će te one podsjetiti na ostatak govora i ono što želiš učiniti. Zapiši misli i ideje. Zapiši ono što čuješ ili vidiš od korisnih stvari i pouka.

TORBICA ZA NOVAC

Neka ti torbica za novac bude nadohvat ruku, jer su darežljivi Allahovi miljenici i miljenici ljudi. Pa približi novčanik rukama i udijeli makar malo. Počasti čuvara, vozača, konobara u restoranu, hamala. Počasti djecu, makar sa nekoliko komada slatkiša. Važno je da daruješ, nije bitan iznos, jer je, uistinu, značajan onome kome je potreban. Nemoj stisnuti ruku, pa da ti se prihodi smanje, srce postane nemilosrdno i poveća broj onih koji te kore. Neka ti ruka bude lahka i brza u činjenju dobra, makar bilo i neznatno.

POZITIVNE STVARI

Navikni razum na razmišljanje o pozitivnim stvarima, poput dobra, ibadeta, uspjeha, dobročinstva, bogobojaznosti, koristi, sadake i izmirivanja. Učini da tvoj razum lebdi po nebeskom nevidljivom svijetu, razmišljajući o prekrasnosti Allahovog stvaranja i onome što je darovao od dobra blagodati, opskrbe i milosti. A kloni se razmišljanja o grijesima, nesrećama, nezgodama i poteškoćama.

IZMAMLJIVANJE OSMIJEHA

Nastoj izmamiti osmijeh od nesretnika, siromaha i siročeta svojim darivanjem, ponašanjem, ljubaznošću, jer je unošenje radosti jedno od najboljih dobrih djela. Allah će ti to naknaditi radošću i zadovoljstvom u srcu.

VJERNIKOVO VRIJEME

Kod vjernika nema čekanja ni odlaganja. Sve njegovo vrijeme je ispunjeno dobročinstvima. Nemoj se žaliti zbog dugog čekanja kod doktora, ili na aerodromu ili u saobraćaju, jer i tada možeš spominjati Allaha i učiti Kur'an.

RADOVANJE

Raduj se što si ostao u životu još jedan dan, jer si u prilici učiniti dobro, obaviti namaze, dati sadake. Ti si dobitnik i pobjednik. Zato iskoristi svaki minut, jer se on, uistinu, neće vratiti.

PROŠIRIVANJE VIDIKA

Dvije stvari proširuju vidike: čitanje knjiga i putovanja, jer se razum razvija pomoću onoga što čuje i usvoji obrazovanjem, naučnim

disciplinama i informacijama. Zato nemoj sebe lišiti učenja, razmišljanja i obrazovanja.

ZAOKUPLJENOST LJUDIMA

Ako se zaokupimo kritiziranjem i vrijeđanjem ljudi, zanemarit ćemo sebe, povećat će se naši nedostaci, a narast će nam grijesi. Posveti se ljudima samo kada želiš da im koristiš, a mimo toga budi zaokupljen sobom i bit ćeš spašen.

ISKRENA NAMJERA

Ako ne možeš učiniti dobro, imaj barem iskrenu namjeru – upisat će ti se nagrada i bit ćeš uspješan. Ispuni srce razmišljanjem o svemu što je korisno i poučno, kao što su vrline, bogobojaznost i upute.

PRIJATELJ I PRIJATELJ

Moj prijatelj je bio odsutan godinu dana. Zatim sam ga sreo i vidio da je učeniji, razumniji i mudriji. A moj drugi prijatelj je bio odsutan trideset godina i vidio sam da je i dalje u istom stanju, ni za trun nije povećao svoje znanje, niti svoju blagost. Prvi je naučio, a ovaj zanemario.

KRITIČARI

Sačuvao sam se uzvraćanja kritičarima i posvetio se knjigama, člancima i predavanjima, pa je njihova kritika prestala. Time sam se oslobodio razmišljanja o njima.

BRAK I POTOMSTVO

Mnoštvo brakova i potomstva u ovome vremenu košta i opterećuje. Zato budi ekonomičan u ovome domenu i ispuni prava supruge i djece, jer brak nije turističko putovanje, nego život satkan od odgovornosti, prava i dužnosti.

MLADOST I STAROST

Mladost je pogodna za rad, borbu i ambicioznost, a starost za promišljanje, mudrost i iskustvo. Zato se raduj dugom životu u pokornosti, iako tijelo oslabi, jer ćeš poslije više moliti oprost, bit ćeš šireg znanja i imat ćeš više strahopoštivanja.

SLOBODNO VRIJEME

Nemoj se prepuštati slobodnom vremenu, već ga ispuni korisnim stvarima i plodonosnim radom. Ako nisi u mogućnosti raditi, razmišljaj, zikri i čitaj.

ZAVIDNICI

Nemoj se predati zavidnicima i vjerovati u njihov govor o tebi ili se baviti njima, već povećaj svoju aktivnost i odradi uspješne poslove. To im je najbolji odgovor.

PESIMISTA

Nemoj se pokoriti pesimisti koji ti hoće omrznuti život i navesti te da se odrekneš rada, udaljavajući te od truda i ustrajnosti. Bježi od njega kao što bježiš od lava.

IZMIŠLJOTINE I ILUZIJE

Nemoj se povoditi izmišljotinama i iluzijama, već ih odagnaj korisnim znanjem. Opskrbi se spoznajom, ispitaj informacije, koristi razum i promišljaj o onom što se govori.

LIJENOST

Nemoj se predati lijenosti, jer je ona veliki neprijatelj. Savladaj je radom i strpljenjem. Porazi je borbom i savjetom, i pogledaj stanje lenjivaca kako su sjeli u pozadini i zadovoljavajući se propašću.

LOŠE DRUŠTVO

Nemoj se primicati lošem društvu, pa da ti uljepšaju grijeh i navedu te na pokuđeno djelo. Dovoljno ti je loše reputacije da budu tvoji prijatelji. Zamijeni ih dobrim ljudima, nosiocima zasluge i dobročinstva.

STAROST

Nemoj pokleknuti pred starošću, već je dočekaj duhom mladića, srcem viteza i osjećajima dječaka. Život je lijep ako ti je duša lijepa. Većina velikana je izgradila svoju historiju u starosti.

BOLEST

Nemoj se predavati bolesti, nego se suoči sa njom strpljivošću i lijepim mišljenjem o Allahu uz dovu, traženje lijeka i vjerovanje u Allahovu nagradu. Jaka i optimistična duša, uz Allahovu dozvolu, je uzrok izlječenja.

SIROMAŠTVO

Nemoj se utapati u siromaštvo, već se suoči sa njim skromnošću, zadovoljstvom i aktivnim traženjem opskrbe, te istraživanjem načina

za stjecanje halal zalogaja. Nemoj se zadovoljiti traženjem od ljudi.

GOJAZNOST

Nemoj se predavati gojaznosti, jer je, uistinu, ona opasna bolest. Odupri joj se aktivnostima, sportom i hodanjem, jer ti si sam svoj doktor i tvoj život je povjereni emanet, a tvoje zdravlje je poklon od Allaha, pa ih čuvaj.

TUGA

Nemoj se utapati u tugu, već se bori protiv nje. Otjeraj je od sebe spominjanjem Allaha (zikrom), obavljanjem namaza, učenjem Kur'ana, hodanjem i sjedenjem sa onim koga voliš, bavljenjem plodonosnim poslom i odlaskom na zanimljivo putovanje.

OBIČAJI LJUDI

Nemoj se prilagođavati štetnim ljudskim običajima, poput gubljenja vremena, mješovitog druženja, mnoštva marginalnih i beznačajnih posjeta i beskorisnih zabava. Budi sam svoj zapovjednik i upravnik svoga vremena.

NAVRAĆANJE NA ZLO

Odupiri se navraćanju na zlo. Suprotstavi mu se radom i obavljanjem namaza. Budi odlučan i potpuno siguran u svojim poslovima. Ispuni slobodno vrijeme korisnim i poučnim stvarima i nemoj se povlačiti u samoću.

NEZNANJE

Nemoj se zadovoljiti neznanjem, već ga nadvladaj traženjem znanja, opskrbljivanjem spoznajom, čitanjem, istraživanjem, pitanjem i diskutiranjem, jer bez znanja nemaš nikakvu vrijednost.

POTEŠKOĆE I NEVOLJE

Nemoj se predati poteškoćama i nevoljama, već im se suprotstavi vjerovanjem i strpljenjem. Svi velikani su se borili, odupirali, podnosili teškoće i kušali nesreće sve dok nisu stigli u palaču slave.

ŠEJTAN

Ne pokoravaj se šejtanu, jer te on, uistinu, uvijek plaši neimaštinom i nesrećama, i navraća te na razvrat i odvratnost. Suprotstavi mu se zikrom, druženjem sa dobrim ljudima,

ustrajnošću u pokornosti i mnoštvom dobrih djela. Zadovolji se dozvoljenim. Traženje šerijatskog znanja savladava šejtana i njegovu družinu.

SUMNJA

Nemoj se predati sumnji. Obaveza ti je izučavanje šerijatskih dokaza i čitanje knjiga ispravnih prethodnika i razmišljanje o kosmosu. Bavi se korisnim i plodonosnim poslom. Zaista je slobodno vrijeme plodno tlo za sumnju, nesigurnost i strast.

OČAJ

Nikako nemoj očajavati, već ponovo pokušaj. Odagnaj iz svoga uma pomisao na neuspjeh. Tvoja obaveza je strpljenje, kontinuitet i ustrajnost u bilo kojoj dozvoljenoj stvari koju tražiš i koju ćeš tako steći.

TAJNA

Ne otkrivaj svoje tajne da se ne bi poslije kajao. Tvoja tajna je od tvoje krvi, pa vodi računa o njenom krivenju. Ne pitaj za savjet nikoga, osim pametnog, razboritog i voljenog. Kloni se žurbe i razmotri stanovišta o svakoj stvari koju želiš učiniti.

NEPRIJATELJSTVO

Nemoj pokazivati neprijateljstvo ni prema kome i ne prihvaćaj ničije neprijateljstvo. Zaista se stvari mogu preokrenuti, a ti ne znaš posljedice i nećeš biti siguran od osvete onoga kome si nanio nepravdu.

POSJETA I RAZGOVOR

Nemoj biti težak kada nekoga posjetiš ili kada sa nekim razgovaraš telefonom, već budi umjeren. Olakšaj ljudima, zadobit ćeš njihovu ljubav.

OBAVLJANJE POSLOVA

Svaki posao obavi posebno. Nemoj ulaziti u dva posla istovremeno, pa da zapadneš u zabrinutost i preopterećenje. Naprimjer, nemoj voziti auto dok čitaš knjigu i nemoj jesti dok pišeš pismo. Posveti se svakoj obavezi i temeljito je obavi, a zatim pređi na drugu.

ROBOVANJE

Oslobodi se robovanja imetku, običaju, slavi i funkciji, jer je to, uistinu, temelj svakog zla, nesreće, brige i tuge. Ispuni srce robovanjem isključivo Allahu i znaj da su ove stvari prolazne, i

bezvrijedne. Zato nemoj jeftino prodavati dušu, pa da izgubiš i dunjaluk i Ahiret.

POSLIJEPODNEVNO SPAVANJE

Poslijepodnevno spavanje, makar i deset minuta, oživljava energiju i snagu u tebi. Odmori se popodne, makar nekoliko minuta – probudit ćeš se vitalniji i aktivniji i tvoja produktivnost će biti bolja i veća.

ŠTETNI OBIČAJI

Oslobodi se zabranjenih i štetnih običaja, koji ti uništavaju vrijeme, život i imetak, poput pušenja cigara i nargila, hazardnih igara, opojnih pića i svega što je štetno te pristupanja mjestima zabave i propasti sa sljedbenicima zla i propagatorima laži.

RASIPANJE

Nemoj rasipati pa da zapadneš u dugove i budeš iskušan brigom, jer je imetak sredstvo za život, podmirivač potreba i zastirač časti. Budi umjeren u trošenju i drži se sredine u darivanju. Kloni se škrtarenja i rasipanja, jer je sredina najbolja.

ČITANJE KNJIGA

Onaj koji posjeduje knjige i čita ih ne osjeća se usamljenim, jer su one, uistinu, najbolji sagovornik i najdostojniji prijatelj. Učini svoju biblioteku raznovrsnom: od tefsira, hadisa, fikha, historije, književnosti, kulture i sl. i nosi ih sa sobom bilo da si kod kuće ili na putu. Budi privržen čitanju i ispratit ćeš brigu na put bez povratka.

ČITANJE

Čitaj, piši, istražuj, diskutiraj, pitaj, memoriraj, razumi, razmišljaj. Drži knjige oko sebe u svojoj kući, kancelariji i automobilu. Jedan šerijatski pravnik je gori šejtanu od hiljadu pobožnjaka. Time ćeš povećati vjerovanje, znanje, blagost i razum.

ODLAGANJE

Nemoj čekati odgovarajuće iluzorne okolnosti, jer nemaš garanciju u vremenu, niti garanciju da ćeš do tada živjeti. Kada naumiš učiniti neko dobro ili neki koristan projekt, prihvati ga se i nemoj odustajati. Čuvaj se odlaganja, jer je, uistinu, ono ubistvo za život i propast za trud.

PORODICA

Nemoj zanemarivati porodicu u izdržavanju, zaštiti, odgoju i obrazovanju, jer su ti oni povjereni emanet za koji si odgovoran i oni su najpreči tvog dobročinstva i posjećivanja. I nemoj očekivati od onoga koji ne uspije u sređivanju prilika u svojoj kući, da bude perfektan u nekom drugom koristanom poslu.

DOZVOLJENA JELA

Jedi dozvoljena jela i nemoj ulaziti u poslovanja sa kamatom, mitom i prevarom. Traži dozvoljenu opskrbu. Grijeh je pošast i u njemu nema berićeta i napretka. Traži izvor dozvoljene zarade i pazi na njega. Budi ekonomičan u trošenju, Allah će ti dati blagoslov.

TVOJE TIJELO

Razmišljaj o sebi od glave do pete i zahvali Allahu na svakoj blagodati, pa ćeš primijetiti da su Allahovi darovi svaki djelić tijela: razum, vid, sluh, usta, jezik, zubi, dvije ruke, dvije noge. Uposli ih činjenjem dobra i zahvali Uzvišenom Koji ti ih je darovao.

POZIV NA UGLEDANJE

Razmišljaj o onome ko je niži od tebe po imetku, ljepoti, funkciji i kući kako bi ti se povećala zahvalnost Gospodaru. Razmišljaj o stanovnicima koliba, limenih kućica, bolesnicima na bijelim krevetima, onima koji su izgubili bogatstvo, razum ili porodicu ili, pak, o onima koji su godinama u zatvoru.

PREDRASUDE I FANTAZIJE

Oslobodi se melanholičnih predrasuda i fantazija koje ti šejtan diktira, poput očekivanja siromaštva i bolesti, predviđanja nesreća i patnji. Osloni se na Allaha i znaj da će sutra biti ljepše i bolje.

NAKON ZORE

Najbolje vrijeme za spominjanje Allaha, razmišljanje, čitanje i pisanje je poslije zore. Pa kada podmiriš svoje sljedovanje sna tokom noći, iskoristi vrijeme ranog jutra, jer je ono svjetlo i blagodat. U njemu uči Kur'an, svakodnevni jutarnji zikr, čitaj i piši – uspjet ćeš i pobijediti.

PRISUSTVOVANJE SVEČANOSTIMA

Javne svečanosti, pozivi i gozbe su gubljenje vremena, pa budi umjeren u njima i nastoj da od tvoga prisustva bude koristi. Nemoj davati prednost kurtoazijama nad svojim dobrobitima.

POSLANIKOV SUNNET

Proučavaj Poslanikov, s.a.v.s., sunnet i životopis i pazi na prakticiranje njegovih uputa, jer su one putokazi ka pobjedi, uspjehu, milosti i berićetu. Navikni se na sjećanje na njegov sunnet u svakoj situaciji poput namaza, objeda, spavanja, putovanja, odijevanja itd.

NADARENOSTI LJUDI

Nemoj sputavati ljude umanjivanjem njihovih nadarenosti i hobija, već ih stimuliraj i pokaži interesiranje za njih – zavladat ćeš njihovim srcima. Pitaj ih o njihovim prilikama i saslušaj ih, jer je to ključ njihovih srca, rahatluk njihovim dušama i tajna njihovog poštivanja prema tebi.

LJUBAV

Stekni ljubav i naklonost ljudi lijepim moralom, jer kada te ljudi

omrznu – vrijeđaju te, kada te preziru – nanose ti nepravdu, kada ih izbjegavaš – jako te izgrde, a kada se uzoholiš nad njima – zamrze te. Zato uzvrati dobrim i ugasi vatru neprijateljstva – bit ćeš siguran i spašen.

POZNANICI I PRIJATELJI

Nisu svi poznanici prijatelji. Ako u životu stekneš jednog iskrenog i odanog prijatelja, srećan si. A ako stekneš dva prijatelja, genijalan si i prevazišao si realnost. A što se tiče onih koje ljudi nazivaju prijateljima, oni su samo poznanici, jer ih okolnosti mijenjaju protiv tebe.

RODBINA

Nemoj biti u svađi sa rodbinom, jer su rođaci tada škorpioni. Ubost će te brže od treptaja oka. Zato budi u dobrim odnosima sa njima, oprosti im i zamoli Allaha da im oprosti, strpi se nad njihovom nepravdom, jer je svađa sa njima veoma teška. Ona uništava tvoju reputaciju. Zato lijepo postupaj prema njima.

POUZDANJE

Ljudi osjećaju nesigurnost – ulij im samopouzdanje; vole sebe – pohvali ih; žele bolju budućnost – daj im nadu; žele onoga koji

će saslušati njihove probleme – saslušaj ih; sebični su – govori im o njihovim dobrobitima; neuspješni su – ohrabri ih.[5]

POŠTIVANJE

Poštuj svakog čovjeka i posveti mu pažnju, čak i čistača ulica, slugu, nosača torbi, konobara, čuvara na imanju. Posveti im se srcem, jer su ljudi korisni članovi i uspješni vojnici u kompaniji života.

TVOJE IME

Uklesi svoje ime na srca, ne na mermer, jer će ljudski i mramorni kipovi nestati. Neće ostati ništa, osim onoga što je Allah zapisao. Napiši dobrim djelima, slovima od svjetlosti, svoje ime na panoima duša.

NEZNATNA IMOVINA

Japanci smanjuju imovinu kako bi mogli brzo pobjeći iz svojih kuća, zbog zemljotresa i podrhtavanja tla. Tako je i sa dunjalučkim životom. Zato smanji

[5] Ovo se odnosi na savjet o umjerenosti u procjeni čovjeka (jer znamo da hvaljenje nekog u lice može uzrokovati njegovu propast kao i ulijevanje lažne nade (opaska recenzenta)).

imovinu na njemu kako bi ga lakše napustio, jer život je kratak, a smrt iznenadna.

DAREŽLJIVOST

Moraš biti darežljiv prema ljudima imetkom, hranom, ugledom, vremenom, radom, trudom ili savjetom. Kad god darežljivost prema njima učiniš raznovrsnijom, bit ćeš dopadljiviji i bolji. Nema dobra u životu u kome nema darivanja niti ima dobra u osobi od koje se ne očekuje dobro.

BLAGOSTANJE

Blagostanje može uništiti darežljivost. Koliko je samo bogataša škrto, a siromašnih darežljivo! Izobilje kvari dušu, a oholost odnosi blagodat. Uzdizanje nad ljudima oduzima uvažavanje, a sebičnost sije mržnju. Udjeljuj, budi ponizan i prenesi drugima svoje dobro.

SADAKA

Sadaka nema nikakve veze sa visinom prihoda. Daj sadaku, makar i malo. Nemoj čekati poboljšanje tvojih finansijskih prihoda, jer, uistinu, se škrtom čovjeku umnožavanjem imetka povećava

škrtost. Ako u jednom danu prolaznicima udijeliš pet flaša hladne vode, bit ćeš plemenit.

GOZBE

Nemoj prerano dolaziti na gozbe ljudi, da ne bi dangubio u dočekivanju zvanica. Čuvaj svoje vrijeme, dođi u odgovarajući momenat i nakon jela nemoj oduljiti sa sjedenjem. Kada dođeš, budi ljubazan, više se osmjehuj i slušaj nego što govoriš.

VRIJEME JE RIZNICA

Nemoj trošiti vrijeme na besposlene ljude, jer je vrijeme najdragocjenija riznica. Nastoj da ih se učtivo oslobodiš, jer oni gube vrijeme, od njih nema koristi. Ne dopuštaju nikome da im bude od koristi znanjem ili opomenom. Teška im je istina, a lahka laž.

GUBLJENJE VREMENA

Neke od stvari koje rasijavaju srce i uzrokuju gubitak vremena su dugi beskorisni telefonski razgovori, gledanje igranih serija, te pretjerano čitanje novina i časopisa tako da zauzmu vrijeme čitanja korisnih i poučnih knjiga.

PET DNEVNIH NAMAZA

Nema mira, rahatluka, niti smirenosti bez obavljanja pet dnevnih namaza u njihovo vrijeme i u džematu. Oni su temelj sreće, kapija spasa, put pobjede, most izbavljenja i najznačajniji lijek za uznemirenost, brigu, tugu i psihičke bolesti.

JEDNA NADARENOST

Koncentriraj se na jednu svoju nadarenost, i to najizraženiju, i upotrijebi je, iskoristi i vodi računa o njoj, poput govorništva, pisanja poezije i sl. Nemoj se razbacivati na nekoliko nadarenosti, pa da budeš slab i površan u njima.

BLAGODAT VODE

Voda je blagodat, pa razmisli o njoj. Da li možeš živjeti bez nje? Veličanstvena li je ona blagodat, najjeftinija onima koji je imaju, a najskuplja onima koji su je željni. Sjeti se vrijednosti vode onda kada žestoko ožedniš. Uživaj u vodi: u piću, kupanju; uživaj u životu.

BLAGODAT VAZDUHA

Vazduh je blagodat. Udišemo ga te tako živimo. Ako bi nam bio uskraćen, umrli

bismo i svako živo biće bi zaudaralo. Teži za svježim vazduhom svakoga jutra dok hodaš i udiši obilje ispunjujućeg vazduha.

BLAGODAT VIDA

Vid je jedna od najvećih blagodati: dva lijepa oka kojima gledaš svijet. Kako bi bilo kada bi ti vida nestalo, a dunjaluk se smračio pred očima!? Zaduži vid posmatranjem, uživanjem, razmišljanjem o Allahovom stvaranju i učenjem Njegovih ajeta.

BLAGODAT SLUHA

Sluh je blagodat, budući da sluhom identificiraš glasove, pa se okorišćavaš znanjem i iskustvom. A ako bi te zadesila gluhost, bio bi lišen mnogih informacija i tajni. Zato slušaj ono što je korisno i šuteći kupi mudrost.

BLAGODAT GOVORA

Govor je blagodat koja te odlikuje nad životinjama, neživom prirodom i biljkama, pa si postao čovjek koji govori i razgovara. Izražavaš se o sebi govorom koji ljudi razumiju. Kako samo spajaš slova u

rečenicu, a od rečenica formiraš članak. Pa neka je slavljen Stvoritelj!

BLAGODAT RAZUMA

Razum je blagodat budući da te je Allah njime uzdigao nad svim stvorenjima te si postao najplemenitije biće. Njime vladaš postupcima, planiraš poslove i upravljaš onim oko sebe. Razumom praviš razliku između dobra i zla, štetnog i korisnog.

BLAGODAT TJELESNIH ORGANA

Tjelesni organi, poput ruku, nogu, stopala i dr. su velika blagodat. Svaki organ ima svoju funkciju i korist i ako bi on nestao, ne bi ga nadomjestilo cijelo dunjalučko zlato. Svaki organ je jednak posjedovanju dunjaluka. Jesi li zahvalan na tim blagodatima?

BLAGODAT VJEROVANJA

Vjerovanje u Allaha i slijeđenje Njegovog Poslanika, s.a.v.s., je blagodat, jer te je Allah izbavio iz zablude, odabrao za obožavanje Njega i spasio šejtanovog puta.

Kada bi posjedovao cijeli dunjaluk, to ni za trenutak ne bi bilo jednako vjerovanju u Allaha.

BLAGODAT ZNANJA

Znanje je blagodat. Allah te je njime odlikovao da bi spoznao svoja prava i dužnosti. Ono će prosvijetliti tvoj život, tvoje grudi učiniti prostranim i otvoriti ti horizonte spoznavanja tajni, mudrosti, putokaza i upute.

BLAGODAT SIGURNOSTI

Sigurnost je blagodat radosnog i smirenog života kada se ne bojiš nikoga drugoga osim Allaha, niko te ne traži ni zbog čega i ni jedan čovjek nije prijetnja tvome životu. Suprotno tome je da budeš zabrinut, uplašen i uznemiren. Kakav je to život!

BLAGODAT ZADOVOLJSTVA

Zadovoljstvo je blagodat onda kada si zadovoljan sa malo, uživaš u svom načinu života, makar i jednostavnom, naslađuješ se sa malo blagodati, ispravno je usmjeravaš, zahvaljuješ Allahu na njoj, zadovoljan si onim što imaš i ne težiš višem, jer je život suviše kratak.

BLAGODAT KRETANJA

Kretanje je blagodat onda kada prelaziš sa mjesta na mjesto po prostranoj Allahovoj zemlji. Kako bi bilo kada bi ti oba

stopala bila amputirana ili kada bi izgubio obje potkoljenice? Pogledaj nepokretne, one koji se godinama ne pomjeraju sa mjesta!

BLAGODAT SNA

San je blagodat, jer se njime tvoje tijelo odmara, duša smiri i vrati ti se životna energija. Kolika je samo blagodat sna nakon životne tegobe i napornog dana, nakon koga zaboravljaš svoje poteškoće i brige!

BLAGODAT ZABORAVA

Zaborav tragedija i nesreća je blagodat, jer pređeš preko njih kao da ti se nisu ni dogodile. Nakon svake nesreće počni novi život ispunjen nadom i optimizmom. Kada bi se sjećao svake loše stvari, tuga bi te ubila i bol bi te rastrgla.

BLAGODAT ZDRAVLJA

Zdravlje je blagodat – najdragocjenija i najvažnija odjeća. Zar ima bolje i dragocjenije od nje? Sjeti se ove blagodati i zahvali na njoj.

BLAGODAT KIŠE

Kiša je blagodat sa neba – izvor života svakoga živog bića. Pada čista, ispunjava nas radošću, ljepotom, veseljem i uživanjem, te poslije nje bujaju ruže, rastu plodovi, nadolaze rijeke...

BLAGODAT POKAJANJA

Pokajanje je blagodat, a Allah prima iskrena pokajanja. Pokajanje je izbavljenje i milost. Ono je divna šansa, obilna blagodat, otvorena vrata.

POPRIŠTE ŽIVOTA

Pusti svoju djecu da se suoče sa životom, sidu na njegovu pozornicu rada, truda i upornosti. Nemoj ih zamjenjivati u poslovima, učiniti žrtvama udobnog života, niti pokloniti bogatstvo koje će ih osloboditi rada, truda i žrtvovanja.

KORISTAN POSAO

Posveti se korisnom poslu i osmisli neki uspješni projekat. Neka ti trud bude užitak kojim ćeš zaboraviti svoje brige i tuge. Životu daj cilj, a svom postojanju smisao. A kada dođeš u situaciju

da ne znaš šta da radiš, znaj da si beskoristan i propao, zato budi oprezan.

BLISTAVO SUTRA

Uvjeravaj samog sebe u blistavo sutra i lijepu budućnost, pa će se tvoje uvjeravanje ostvariti i dogodit će se ono što si poželio. Allah je plemenit, Njegovi darovi su sveobuhvatni, a tvoje uvjerenje je na svome mjestu. Svaki uspješan čovjek je očekivao bolje i to mu se i desilo. Stoga, usmjeri svoj razum prema svemu dobrom i lijepom.

OPTIMIZAM

Budi optimista, pa će se desiti ono što naslućuješ: ako je dobro – desit će se dobro, a ako je loše – desit će se loše. Učini svoju dušu blistavom, veselom i uvjerenom u Allahovo darivanje i blagodati. Budi energičan u svome poslu kao da si dobio ono što si želio.

NEUSPJEH

Nemoj uvjeravati sebe u neuspjeh, pa da ga doživiš, jer je psihički neuspjeh presudniji od neuspjeha u realnosti. Ne postoji velikan koji je došao do onoga što je želio, a da iz svoga uma nije

odagnao pomisao na neuspjeh. Zato očisti svoj razum od pomisli na neuspjeh.

KORISNA IDEJA

Kada u svojoj duši izrodiš korisnu ideju, odmah je sprovedi u djelo. Koliko se samo velikih ideja izrodilo u umovima, pa su ih njihovi vlasnici zanemarili, te su utihnule, izblijedile i nestale. Zar su velika djela išta drugo do ideje velikana sprovedene u praksi?

BRIGA O IMETKU

Brini o imetku, ali bez robovanja, jer ti on daje sigurnost i snagu za suočavanje sa životom. Na svijetu ne postoji niko ko će ti dragovoljno udijeliti imetak kada god imaš potrebu za njim.

USPJEH

Onaj ko je uspješan prihvaćen je kod Allaha, kod svoje porodice, prijatelja i uopće kod ljudi. Ko u srcima pobuđuje neprijateljstvo neće biti uspješan. Prvi uspjeh je popravljanje odnosa, sijanje povjerenja i usađivanje ljubavi.

JEDANPUT

Živiš jedanput, ali ako dobro iskoristiš život, nećeš se kajati zbog ovog jednog puta, niti će ti biti potreban drugi dunjalučki život. Imaš samo jednu priliku za život – iskoristi je u onome što je korisno.

SPISKOVI

Napravi spisak svojih životnih ciljeva, spisak Allahovih blagodati prema tebi i spisak grešaka koje si počinio, kako bi ih se klonio. Pregledaj ove spiskove i često ih se sjećaj.

ISKRENOST

Iskrenost je odlikovanje na prsima i kruna na glavi, pa je čuvaj. Uvijek budi iskren u govoru i djelu, prema svome Gospodaru, prema sebi i drugima. Ne dopusti sebi ni jednu laž. Neka iskrenost bude tvoj moto.

PLEMENITOST

Obaveza ti je da budeš plemenit u govoru i djelima, u osmjehu i pristupu ljudima, u hrani, imetku, znanju, pomaganju, zauzimanju. Jedan od vidova plemenitosti je i to da tražiš samo od Allaha.

BLAGOST

Poprimi blagost, uvježbavaj se, primoraj dušu na nju i pridržavaj je se. Zaista je ona odjeća pouzdanih i uglednih, moto prijatelja i pravovjernih. Blagost će te pomoći bez porodice, obogatiti te bez imetka i učiniti te uglednim bez visokog položaja.

ASKETIZAM

Prihvati asketizam kao svoj žvotni program – postići ćeš rahatluk umjesto napora vezanosti za dunjaluk. Nikako se ne možeš odreći onoga što je prolazno, osim spoznajom prolaznosti i nestanka dunjaluka. Sjeti se onih koji su prije bili na njemu, a zatim ga napustili...

POUZDANOST

Budi pouzdan u svom uvjerenju, časti i moralu, i amanet daj onome kome pripada. Budi pouzdan u svojoj riječi, obećanju, obavezi i stavovima, jer je nepouzdanik odbačen u društvu i napušten.

ZAHVALA ALLAHU

Obaveza ti je da ističeš dobro koje ti je učinjeno i zahvaljuješ Allahu na Njegovim blago- datima. Zahvaljuj kada god

pogledaš ili čuješ. U svakoj sekundi Njegove blagodati prema tebi se obnavljaju i svo dobro koje vidiš je samo plod Njegove milosti. Sačuvaj Njegove blagodati zahvalom, jer blagodat, uistinu, umakne i ne ide skupa s nevjerovanjem.

AMBICIJA

Do onoga što želiš dolaziš srazmjerno ambiciji. Uzdigni svoju ambiciju. Nemoj se zadovoljiti bilo čim, osim Džennetom, kao cijenom za tvoju dušu. Planiraj da dostigneš stepene svoga savršenstva, jer se jedanput živi na dunjaluku. Čovjekova vrijednost je ono što uradi od dobra. Velik je koliko je ambiciozan.

VJERNOST

Prema onome koji ti je dao nešto lijepo i učinio ti dobročinstvo vjernost je obaveza. Prva vjernost je vjernost Allahu, jer On počašćuje Svojim blagodatima. Budi vjeran svima koji kod tebe imaju svoja prava: roditelji, supružnik, sin, brat i prijatelj.

PROGRAMIRANJE

Čuvaj se predrasuda i nepromjenljivih mišljenja, da ne bi tapkao sa njima u mjestu.

Odbijaš da ih promijeniš na bolje, jer je duh oponašanja kod tebe nadvladao duh obnove, te si postao taoc određenih stavova.

RAZVOJ

Razvoj i reforma ne predstavljaju skladištenje podataka, poput aparata za snimanje, već njihovo stavljanje u službu, rad po njima, njihovo oživljavanje, zadovoljstvo njima i vidljivost njihovog djelovanja.

MIJENJANJE DRUŽINE

Ako ti prijatelji i kolege budu uzrok misaone nesposobnosti, naučnog zastoja i gubljenja vremena, promijeni družinu, napusti ih i zamijeni novom, aktivnijom, obrazovanijom i vitalnijom.

GRIJESI I DOBRA DJELA

Nauči iz svojih grešaka kako da ih izbjegavaš. Iz svojih grijeha gorčinu njihovog ukusa, a iz svojih dobrih djela slast njihovog ukusa. Okoristi se svakim čovjekom sa kojim se nađeš u društvu, jer se može desiti da običan čovjek neki aspekt života razumije bolje od tebe.

ŽALJENJE

Osjećaj žaljenje kada se sjetiš da si mogao postići više od onoga što jesi u vjerovanju i znanju, kada se sjetiš prilika koje si propustio, nadarenosti koje si upropastio, i imetka i vremena koje si potrošio na neistinu.

NEPRAVDA

Bježi od nepravde, jer je ona, uistinu, nesreća i propast. Ne nanosi sebi nepravdu grijesima i pridruživanjem Allahu druga, i ne nanosi nepravdu ljudima jezikom i rukom. Zar može spavati dok te neko proklinje!? Zar može biti miran onaj ko je zapalio srce ili uzrocirao prolijevanje suza!?

NE ZAVIDI

Jesi li ti stvorio ljude, dao im opskrbu i zdravlje, izliječio ih? Pa zašto im onda zavidiš na onome što im je Allah dao? To su Njegovi robovi i Njegova milost. Zato se raduj zbog sreće ljudi, budi tužan zbog njihove tuge, ne zavidi im i traži oprost za njih.

POVEĆAVANJE DOBRA

Uvećavaj znanje i blagost svaki dan i nemoj biti statičan i neoriginalan. Nema dobra u danu u kome nisi povećao činjenje dobra, a život bez osvajanja i pobjeda je očaj. Kada tvoje danas bude istovjetno sa tvojim jučer, postao si nemaran.

NIJET

Djela se cijene prema namjerama, pa imaj dobru namjeru. Koristi drugima, napusti zlo i nemoj biti potišten zbog iskušenja, jer, uistinu, ona prekaljuju ljude, naprežu im um i raspaljuju ambicije.

NAJBOLJI PUT

Rad i trud su najbolji put do uspjeha. Oni su balzam za izlječenje bolesti. Štaviše, oni su tvoja riznica. Vrijednost svakog čovjeka je u onome što je od dobra učinio. Besposlenjak je ništavan, bezuspješan i omražen, a onaj koji propadne je bijedan.

KONCENTRACIJA

Koncentriraj se na jedan posao, posveti mu se, izgaraj u njemu i zavoli ga da bi bio izumitelj. Počni sa najvažnijim, pa manje

važnim. Kloni se rasipanja i raspodjele truda i energije na nekoliko poslova, jer to, uistinu, zbunjuje i slabi.

RED

Red je put uspjeha. Stavljanje stvari na svoje mjesto je formula uspješnih ljudi, a nered je pokuđen. Uspješni čuvaju svoje tekovine, imovinu i stvari, ne rasipaju ih niti uništavaju.

NESREĆE

Parfem se ne osjeća dok se ne prospe, niti alojino drvo zamiriše dok se ne zapali. Tako je i sa nesrećama: one su dobro i blagodat. Strast uspješnog ne nadvlada njegov razum, niti nemoć nadvlada njegovo strpljenje. Ne zavode ga primamljivanja, niti ga zaokupljaju besposlice.

MRZOVOLJA I DOSADA

Čuvaj se mrzovolje i dosade. Zaista mrzovolja ne ispunjava, a dosada ne štiti od zabranjenog. Obaveza ti je da budeš strpljiv i ustrajan, jer ko bude ustrajan – napredovat će, ko traži – naći će, ko posije – požnjet će, ko bude strpljiv – ostvarit će ono što želi, a ko je moćan – pobijedit će.

NE OČAJAVAJ

Mrav i pčela mnogo puta odlaze van svog jata, a i vuk zbog hrane napušta jazbinu. Kada sablja zamahne – siječe, kada munja raspali – zasija, kada se duša ponizi – uzdigne se, a kada voda poteče – donese korist.

TRUD

Lenjivac je napušten, sanjar spava, dokon besposličari, a vlasnik praznih želja je bankrot. Ko u početku ne bude izgarao, u završetku neće blistati. Ko se bude trudio u mladosti, gospodarit će u starosti.

KUR'AN I SUNNET

Sjeti se da u Kur'anu stoji:

Nastojte zaslužiti... (Ali Imran, 133),

Nadmećite se... (El-Hadid, 21),

Borite se... (Et-Tevbe, 20; El-Hadždž, 78; El-Enfal, 74),

Budite strpljivi... (Ali Imran, 200),

Na granicama bdijte... (Ali Imran, 200).

A u sunnetu :

Teži onome što će ti koristiti. (Muslim od Ebu Hurejrea),

Požurite sa činjenjem djela... (Muslim od Ebu Hurejrea),

Mnogi ljudi su nemarni prema dvijema blagodatima: zdravlju i slobodnom vremenu. (El-Buhari od Ibn Abbasa).

UMJERENOST

Neće osiromašiti onaj ko štedi i neće biti neuspješan onaj ko se trudi. Ko bude izučavao šerijatsko pravo u mladosti, vlast će se čvrsto vezati za njegovo znanje. Tvoj imetak ti je amidža i dajdža. Tvoj novac su tvoji kutnjaci. Tvoji dinari su tvoja sigurnost, pa nemoj rasipati niti škrtariti.

KRETANJE JE BLAGODAT

Ustajala voda zaudara, zarobljen slavuj umire, vezan lav je ukroćen. Hrana najslađa je poslije gladi, a voda je najpitkija poslije žeđi. Najprijatniji san je poslije umora, a najljepši uspjeh je poslije žrtvovanja.

KNJIGE

Knjige podučavaju mudrosti, ali ne proizvode mudrace. Sablja ubija, ali ako je u junačkoj ruci. Plivanje se ne uči iz svezaka, već u vodi. Sport se ne uči sa ekrana, već na stadionu.

ŽIVOT JE BORBA

Dunjaluk se osvaja borbom, tržište slave je natjecanje, a život je borba. Visoke pozicije se postižu čvrstim odlukama. Onaj ko posjeduje prodornu ambiciju, odlučnu dušu, živu aktivnost i stalnu strpljivost – jedinstven je.

NE! – OČAJU

Nema bojazni od sablje dok se ne izvuče, ni straha od munje dok ne zagrmi, niti se bježi od bujice dok se ne razbjesni. Edison, pronalazač elektriciteta, je izveo sedam stotina eksperimenata na akumulatoru. Svi su bili pogrešni, ali je nastavio dok nije uspio. Ajnštajn je cijeli život proveo proučavajući Teoriju relativiteta.

KRITIKA

Nepravedna kritika je snaga i besplatna reklama za uspješnog čovjeka, kao i

naglašavanje njegove zasluge. Uspješan čovjek realizira projekte koji se ni u mašti ne mogu zamisliti, koji nadmašuju velikane i iznenađuju, izazivajući čuđenje i divljenje. Uspješni ne živi na margini događaja.

ZALAGANJE I TRUD

Onome čija je ambicija strast i traženje užitaka umnožava se propast, njegova poremećenost postaje jasna, i ta mahana mu postaje očiti nedostatak. Onaj koji je u službi tintarnice, služit će mu minberi, a onaj koji bude privržen gledanju u bilježnice, poštovat će ga velikani.

SVOJSTVA USPJEŠNIH

Neka od svojstava uspješnog čovjeka su: optimizam, sposobnost izbjegavanja grešaka, neočajavanje, izlazak iz kriza i pretvaranje gubitaka u dobitke. Kap po kap – rijeka, para po para – imetak, papir po papir – knjiga i sahat po sahat – život.

JUČER, DANAS I SUTRA

Jučer je umrlo, danas je u toku, a sutra još nije rođeno – pa iskoristi sadašnjost, jer je on lahka zarada. Vjernik nije bez razuma, niti

bez mišljenja, niti bez jezika kojim spominje Allaha, niti bez srca koje zahvaljuje, niti bez tijela koje se u radu strpi.

USPJEŠAN I NEUSPJEŠAN ČOVJEK

Uspješnog čovjeka poštuju i djeca u njegovom gradu, a neuspješnog ismijava svako, čak iako im se opravda hiljadu puta. Ko porani tražeći znanje kao što gavran rani, i bude strpljiv kao što se magarac strpi, i bude odlučan poput lava, i iskoristi priliku kao što je vuk iskoristi, steći će mnogo znanja.

ONO ŠTO ČUVA ZNANJE

Znanje se čuva postupanjem po njemu, podučavanjem drugih i pisanjem o njemu. Onaj koji ga stekne, obnavlja, prisjeća ga se, podučava njemu, taj ga učvršćuje u svojim grudima. Neophodno je da uspješan čovjek bude jakog zapažanja, dobre koncentracije, da čuva vrijeme, neprestano da razmišlja, te da ima ambiciju za stjecanjem visokih položaja.

STANJE USPJEŠNOG

Uspješan čovjek prezire teške gubitke i ne podnosi istjecanje zasluga. Dok odmara –

radi, a u radu nalazi odmor. Dokolica je uzrok smutnje, a indiferentna djela odvraćaju od pravih djela. Većina ljudi je obeshrabrena, a dijete je uzrok strahovanja, tuge i škrtosti.

ŠTA JE POTREBNO UČENJAKU

Učenjaku je neophodna ambicija koja ne poznaje povlačenje, uporna revnost, žestoka želja za znanjem, neuporedivi entuzijazam, težnja za korišću i spoznaja veličanstvenog ploda znanja, njegovog pohvalnog ishoda i pokretačkog rezultata.

POLJE RADA

Nemoj jesti dok ne ogladniš i nemoj spavati dok te ne ophrve san. Čuvaj se raskoši, jer je ona smutnja za razum i bolest za tijelo. Njeni razultati su neuspjeh i propast. Napusti lijenost i siđi u polje rada.

PORIJEKLO LJUDI

Poštuj porijekla ljudi, njihove boje, porodice i plemena. Nemoj ih grditi, da te ne bi pogodile njihove strijele. Nemoj biti uzrok psovanja svojih roditelja i porodice tako što ćeš psovati ljude.

LAŽ

Odijelo laži je mjesto gdje se osjeća ružan zadah. Kloni ih se i nemoj biti nemaran ni u šali. Ko slaže, taj izgubi poštivanje i srca ga zamrze. Drži se iskrenosti u svakom izrazu, bit ćeš kod Allaha upisan kao iskren.

LOŠA NAVIKA

Ako si iskušan lošom navikom ili grijehom, usred-sredi pažnju na njega dok se ne pokaješ i ne napustiš ga. Učini ga svojom glavnom brigom i nemoj zanemarivati suprotstavljanje njemu sve dok ga ne pobijediš. Budi strpljiv, jer uistinu, pobjeda dolazi sa strpljenjem.

RASPRAVA

Nemoj ni sa kim ulaziti u žestoku raspravu i prepirku, pa da vam srca ostanu nesretna, a vrijeme izgubljeno. Nemoj težiti da pobijediš nekoga svojim argumentom, već smireno izloži svoje mišljenje i napusti raspravu.

JAČANJE VJERE

Blagodat vjerovanja osjećamo kada razmišljamo o sudbini ateista i otpadnika, čime nam se uvećava vjerovanje u našega Gospodara, ubijeđenost

i ljubav prema islamu. Zato pojačaj svoje vjerovanje, jer ti je ono sve u životu.

OLOVKA I KNJIGA

Imaš dva pouzdana i iskrena prijatelja: olovku i knjigu. Jedanput čitaj, drugi put piši, pa ćeš vidjeti da se tvoj razum razvija, znanje povećava, slava uzvisuje, a briga smanjuje.

ONO ŠTO ZADOVOLJAVA LJUDE

Ljudi neće biti zadovoljni našim hvalisanjem, već će ih zadovoljiti veličanstvena djela, uspješni projekti, krepostan moral i plemenita svojstva koja niko neće moći poricati.

Žurba je osnova svakog zla. Posmatraj, budi strpljiv i razmišljaj prije preduzimanja bilo čega, pa se poslije nećeš kajati.

USLUGE LJUDI

Nemoj koristiti usluge ljudi besplatno i nemoj prihvaćati da ti svoj imetak i trud daju bez nadoknade. Budi plemenite duše, imaj i daj, ali nemoj živjeti od darivanja.

ŽURBA

Žurba je osnova svakog zla. Posmatraj, budi strpljiv i razmišljaj prije preduzimanja bilo čega, pa se kasnije nećeš kajati.

BLISKOST SA LJUDIMA

Jedna od štetnosti bliskosti sa ljudima je otkrivanje svojih karti i odavanje tajni, htio ti to ili ne, jer se duša uz prijatnost, po svojoj prirodi, prepusti otkrivanju tajni.

ČASTI LJUDI

Nemoj okaljati ničiju čast, jer ako je čovjek dobar – to je veliki grijeh, a ako je griješnik – ne dolikuje tvojoj mudrosti i plemenitosti da loviš tuđe grješke i budeš zloban prema griješnicima. Time ćeš pokleknuti kao što je on pokleknuo i učiniti što je on učinio.

POZITIVNI POSTUPCI

Pozivaj ljude na činjenje dobra. To je bolje nego da ih koriš zbog loših postupaka. Umjesto da odvraćaš od rata, pozivaj na mir. Umjesto da kritiziraš lijenost, hvali rad. Umjesto da ih grdiš zbog laži, omili im iskrenost. Umjesto da ih koriš zbog škrtosti, hvali darežljivost.

GUBLJENJE BLAGODATI

Zanemaruješ blagodati koje posjeduješ. Zbog konstantnosti su postale stare, te ne primjećuješ njihovu pravu vrijednost. Tek kada ih izgubiš, saznaš njihovu vrijednost, poput: zdravlja, vida, sluha, sigurnosti i zaštite. Zato hvali Onoga Koji ti ih je darovao i zahvali Mu na njima.

VRIJEDNOST MINUTE

Jedna minuta ima utjecaj na tvoj život. U njoj ćeš pročitati stranicu knjige, napisati tri reda, slaviti Allaha stotinu puta, nazvati svoju majku da je poselamiš. Pridaj važnost svakoj minuti svog života i iskoristi je, jer je ona, uistinu, riznica.

MUSHAF

Imaj Mushaf blizu sebe, jer je učenje jednog ajeta bolje od cijelog dunjaluka. Možda baš taj trenutak dok budeš učio ajet iz Časnog Kur'ana, koji je tajna svakoga uspjeha, spasa i bogobojaznosti, bude otkrovenje, sreća, blagoslov i milost.

KORISNA LEKCIJA

Istrgni pobjedu iz poraza i uči iz ličnih grešaka kako da popraviš svoju budućnost. Svaka greška ili pad je poučna lekcija, ukoliko se njome okoristiš u kreiranju svog života.

VLADARI

Nemoj se suprotstavljati vladarima, jer je moć na njihovoj strani i u mogućnosti su da se osvete i napadnu, a ti si slab. Budi ljubazan prema njima, kloni ih se i čuvaj se sukoba sa njima. Nemoj da te zavara huškanje svjetine protiv njih, jer je svjetina, uistinu, pohlepna nesreća koja će se razbježati čim nastupe nevolje.

TEMELJITOST

Prihvati knjigu čvrsto i vladaj svojim poslovima. Nemoj biti nemoćan ni u jednom projektu prema kom si se uputio. Kada napišeš knjigu, pažljivo je pregledaj i dostigni njome savršenstvo razboritosti. A kada vodiš projekat, budi iskren i trudi se. Kada radiš nešto, neka to bude temeljito. Nemoj olahko shvaćati nijedan posao, niti se zadovoljavaj krhkim i hrđavim poslom, jer bezvrijedni poslovi, uistinu, brzo umiru.

TEORIJSKI PODACI

Nemoj gomilati teorijsko znanje, već se drži znanja koje te poziva na rad. Ovim se Zapad istakao u dunjalučkom domenu, jer su se posvetili praktičnim naukama, poput medicine, mašinstva, fizike i geologije, pa su izumjeli, istakli se i proizveli.

UZOR

Budi uzor svojim radom i ponašanjem, jer ljudi se ne zadovoljavaju samo pričom. Zaista je podučavanje ljudi lijepim primjerom djelotvornije od svake lekcije. Nastoj da podučiš svoju djecu dobrim djelom tako da u tebi vide lijep primjer. Ako im naredujecomplex obavljanje namaza u džamiji, i sam to radi. Ako im naređuješ iskrenost, i sam budi iskren.

OPTIMIZAM

Ključevi Dženneta nisu u tvome džepu. Nemoj tjerati ljude da gube nadu u Allahovu milost i nemoj prijetiti griješnicima odbijanjem pokajanja, već im omili Allahov oprost, milost i lijepo mišljenje o njihovom Gospodaru. Obavijesti ih o pričama pokajnika i bogobojaznih ljudi.

UMJERENOST

Nemoj pretjerivati u govorima. Ako govoriš, budi iskren i pouzdan u tome. Neki ljudi, kada prenose kakvu priču, dotjeravaju je, preuveličavaju i pretjeruju, pa budu optuženi za laž, odbaci se njihova vjerodostojnost i, zbog te nemarnosti, prestane im se vjerovati.

DUNJALUK JE PROLAZAN

Nemoj biti zaslijepljen dunjalukom, jer će, uistinu, on i njegovi stanovnici nestati. Zato, kada vidiš dvorac, lijep hotel ili bogat vrt, reci: „Gospodaru moj, nema života bez života na Ahiretu." Sve nestaje, pa kako se možeš diviti nečemu što će nestati i propasti!?

ODMOR

Kako je samo prijatan odmor nakon uspješno obavljenog posla! Drijemanje umornog je slađe od spavanja bezuspješnih ljudi. Kada spustiš tijelo na postelju nakon dugog dana, ispunjenog trudom, borbom i aktivnošću, postaješ junak koji odmor koristi kako bi se svjež vratio na poprište žrtvovanja.

POSLOVANJE SA ALLAHOM

Poslovanje sa bankom koja neće bankrotirati jeste poslovanje sa Svemogućim i Uzvišenim Allahom pobožnošću i milosrđem. Kod Njega, uistinu, dobra djela vječno ostaju. Trguj sa svojim Gospodarom i drage volje Mu zajam daj, a na Dan velikog izlaganja ćeš ga naći sačuvanog i potpunog, čak udvostručenog!

DOBRI SIN

Nekretnine su tvoj dobri sin. Trgovci smatraju da su najveće i najsigurnije zarade u njima, jer se u njima najbolje čuva imetak, i nema rizika kao u drugim djelatnostima. Ljudima je neophodno mjesto za stanovanje. Iako stagnira u jednom, njegova cijena se, uz malo truda čuvanja i upravljanja, povećava u drugom periodu.

VANREDNE SITUACIJE

Napravi sebi zalihu za vanredne situacije. Određeni iznos novca stavi na poseban račun namijenjen za takve situacije, jer je, uistinu, pozajmljivanje od ljudi teško; malo ko pozajmljuje, a kamoli da dobrovoljno daje. Nemoj se pokoravati rasipnicima, jer nužda pokazuje vrijednost imetka.

DIPLOMA

Diploma nije sve. Ako ne dobiješ univerzitetsku, magistraturu ili doktorat, nemoj misliti da je karavana prošla. Štaviše, mnogi velikani i geniji nisu imali diplome, niti su svi doktori dali nekakav doprinos životu. Osloni se na Allaha, trudi se i koristi svoj potencijal, a ne oslanjaj se na zvanja i diplome.

TRAJNA SLAVA

Mnogo mladih pridaje više važnosti hrani nego znanju, pa im se tijela uvećaju, a umovi oslabe. Neophodno je pridati važnost znanju i spoznaji, jer je slava u tome. A što se tiče hrane – pa bik jede više od čovjeka!

SEDAMDESET RESTORANA

U ogromnoj ulici sam vidio oko sedamdeset restorana i jednu knjižaru! Ovo je pokazatelj udaljavanja ljudi od znanja i spoznaje i pridavanje važnosti isključivo jelu i piću, prohtjevima tijela. A gdje su zahtjevi razuma, koji su uzvišeniji i plemenitiji!?

ŽALBA ALLAHU

Nemoj se na svoje brige žaliti ljudima, jer su oni, uistinu, slabašni, nemoćni, zbunjeni i siromašni. Od sebe ne mogu odagnati ni prehladu! Žaljenje ljudima otkriva zlobnike među njima, koji se raduju tvojoj nesreći, a i izgleda kao da se žališ na odredbu Uzvišenoga Allaha. Zato svoju žalbu usmjeri samo Allahu, a divan je On Zaštitnik i Pomagač.

NAJOPASNIJE RIJEČI

Poslije ću su najopasnije riječi, a znače odlaganje. Kada vidiš čovjeka da ih često upotrebljava, shvatit ćeš da je bezuspješan, jer brzina življenja ne dopušta odgađanje. Iskoristi datu priliku, jer dan nema garancije. Nemoj današnji posao odlagati za sutra. Sada, a ne sutra!

VRATA SLAVE

Nemoj kucati na vrata slave, jer na njima nema čuvara, niti treba dozvola za ulazak. Ona izražavaju dobrodošlicu samo ustrajnima i uspješnima. Svaki borac i zaštitnik će ući na njih bez obzira na boju, porijeklo i nacionalnost,

poput Bilala, Dževhera es-Sakalijja, Kafura, Selmana, Suhejba i hiljade drugih zvijezda i genijalaca.

GENEALOŠKO STABLO

Genealoško stablo je neupotrebljivo. Ko ne uspije u životu, on spominje svoje pretke i djedove, a porodično stablo vješa u kući kako bi prikrio tragove vlastitoga pada i neuspjeha. A da je uspješan i bitan, pokazao bi svoje kvalitete. Ljudi ne ukazuju poštivanje ukoliko ga nisi dostojan, bez obzira na korijene i ogranke.

ONO ŠTO TE SE NE TIČE

Nemoj se miješati u ono što te se ne tiče, da se poslije ne bi kajao. Neće ti koristiti upuštanje u nešto od čega te Allah sačuvao. Nemoj učestvovati u svađi ili smutnji ako te je Allah toga sačuvao. Bježi od problema i bavi se svojim poslom, svojom kućom i porodicom. Čuvaj se uplitanja u agenciju rekla-kazala da ne bi izgubio i dunjaluk i Ahiret.

PONOS VJEROM

Veličanje plemena poništava ugovor o bratstvu. Kada su se plemena počela smatrati svetim i uzdizati iznad ostalih plemena, neki su zaboravili slavu islama koji nas spaja. Ponosi se samo Allahovom vjerom, Njegovom Knjigom i sunnetom Njegovog Poslanika, s.a.v.s. Napusti pozornice idolopoklonstva i paganstva.

TREN

Neobavezno čitanje, poput iščitavanja novina ili časopisa, ponekad skraćuje vrijeme, a za čitanje korisnih knjiga potrebno je koncentriranje i tumačenje. Nemoj čitati novine kao što čitaš knjigu *Fethul-bari*. Knjige su kao ljudi: među njima ima onih kojih je dovoljno čitati pet minuta, ali i onih kojima se okorištavaš i kojih se ne zasićuješ.

STRAH I NADA

Živi između straha i nade, u sredini. Ne gubi nadu u Allahovu milost, ali nemoj biti siguran od Njegove kazne. Strah te sprječava od činjenja grijeha, a nada te poziva na pokornost i radovanje Allahovoj milosti. Zaista je nekim ljudima pojačan strah unaprijedio razum i zdravlje, te je ljude

oko njih natjerao u očaj. Neki su povećali nadu, pa su zapali u prijestupe i pružili ljudima priliku za greške.

IZGUBLJENO VRIJEME

Nadoknadi izgubljeno vrijeme. Ako izgubiš vrijeme noću, nadoknadi ga danju. Ako ti prođe kakva obaveza tokom dana, obavi je noću. Ponekad budeš iskušan nesnosnim gostom koji ti traći vrijeme i odvraća od spominjanja Allaha, učenja Kur'ana i činjenja dobra. Kada ode, nadoknadi to vrijeme učenjem Kur'ana, veličanjem Allaha i čitanjem.

ZAKAZANI TERMINI

Poštuj zakazane termine. Kada nekoga pozoveš, drži se svoje riječi ma kakav čovjek bio u pitanju. Slobodan čovjek čuva svoj dogovor i obećanje, i pazi na potvrđivanje svoje iskrenosti, jer ako budeš poznat po neispunjenju obećanja, ljudi će te napustiti i omrznuti. Znaj da je licemjerstvo tome uzrok.

ČITANJE HISTORIJE

Historija je pouka i savjet, ne samo hronologija. Zato čitaj historijsku literaturu i razmišljaj o pravednicima koji su se bojali Allaha, o

njihovom svršetku, ali i o nepravedniku i nasilniku, kako je završio u bezdan izgubivši i dunjaluk i Ahiret. Uzmi pouku iz tog čitanja, jer je historija pouzdan i iskren učitelj, a ne izlet i razonoda.

RASIJANO ČITANJE

Neki ljudi čitaju bez programa, rasijano. Znao sam čovjeka koji je četrdeset godina radio u obrazovnom sistemu, sakupljao svakakve rukopise i knjige, ali je čitao bez razumijevanja, pa niti je šta napisao, niti se u nečemu specijalizirao, ili istakao. U tome je neophodna saglasnost razuma, znanja i razumijevanja.

GENERALIZIRANJE PROSUĐIVANJA

Nemoj generalizirati svoja prosudivanja. Nemoj vrijedati cijelo pleme niti koriti cjelokupnu grupaciju: sve učenjake, doktore, pjesnike, jer je generaliziranje podložno varci. Nakon toga ljudi neće imati povjerenja u tvoja prosuđivanja, pripisat će ti lahkomislenost, nepreciznost i nepravednost.

NE ZNAM

Kada budeš upitan o nečemu što ne znaš, nemoj se stidjeti da kažeš: *Ne znam*. To

ulijeva potvrdu o tvojoj iskrenosti i pouzdanje u tvoj govor, posebno u stvarima šerijata. Raspolaži onim što znaš i nemoj sebe obavezivati na govor bez znanja.

STRUČNJACI

Svaku informaciju traži od stručnjaka: šerijatskog pravnika pitaj za fetvu, doktora o bolesti, vrata daj stolaru, odijelo krojaču, hljeb pekaru. Zaista je ovo u saglasnosti sa razumom i znanjem, i garancija poslovnog uspjeha i sigurnosti života od poremećaja i nereda.

KUPOVANJE OBROKA

Jelo napravljeno u svojoj kući je najslađe. Nemoj nad domaćim jelom preferirati bilo koje iz restorana ili hotela. Domaće jelo je brižljivo napravljeno, jer neko bdije nad njim i brine o njegovoj aromi i čistoći. Zato ostavi naviku kupovine obroka izvan kuće.

POSJEĆIVANJE PIJACE

Nemoj često posjećivati pijacu, osim u nuždi. Kada udeš u pijacu, spominji Allaha, spusti pogled, i ne zadržavaj se mnogo. Nemoj se mnogo cjenkati o robi, kloni se gužve i pazi da ne uzimaš robu na zajam, već je odmah plati.

POSJEĆIVANJE BOLNICE

Posjećuj bolnicu jednom mjesečno kako bi se sjetio Allahove blagodati zdravlja koju ti je dao. Posjeti znane i neznane bolesnike, jer se time dobija nagrada. I neka sa tobom bude, ako si u mogućnosti, knjiga korisna bolesniku. Dovi za njih, nemoj dugo ostajati kod njih, podigni im moral, uljepšaj njihovo mišljenje o Allahu, podsjeti ih na nagradu za bolest i na to da je ona iskupljenje od grijeha.

IZUM

Budi originalan. Nemoj biti zarobljenik pogrešnih razmišljanja, a nepogrješivost pripada samo Objavi: Knjizi i sunnetu. Upoznaj se sa ljudskim razmišljanjima, teži izumu i originalnosti, a ne oponašanju. Uzimaj raznovrsno znanje, okoristi se od svakoga i budi proniclјiv u zapažanju.

PRATI STVARNOST

Prati svoju stvarnost. Svaki dan pročitaj novine, pogledaj vijesti, kako bi bio u toku svoga vremena i stvarnosti. Upoznaj istaknute i utjecajne ličnosti u svome društvu. Budi potpuno upoznat sa onima koji su oko tebe. Nemoj živjeti otuđeno i izolirano.

TVOJ NEPRIJATELJ

Nemoj potcjenjivati svoga neprijatelja kakvo god bilo njegovo stanje, jer ne znaš odakle ćeš biti ujeden. Ponudi pomirenje kako bi se spasio zla. Nemoj umnožavati neprijatelje. Udalji se od neprijatelja kako mu ne bi otkrio svoju tajnu. U njegovom odsustvu nemoj govoriti ništa, sem dobra. Možda postupiš neprijateljski prema bezazlenom čovjeku, pa ti priredi veliku spletku. Zato prema ljudima ljubazno postupaj, budi ponizan i uzvraćaj dobrom.

SMJELOST

Smjelost je ključ kreativnosti. Smjelo poduzimaj uspješne projekte. Ključ je u hrabrosti. Čekanje i plašljivost su kapija neuspjeha, a odlika velikana je smjelost u savladavanju poteškoća, kreativnosti i prevazilaženju prepreka. Kukavice su uvijek u pozadini.

DUŠA SKLONA ZLU

Razbij okove duše sklone zlu. Nemoj joj se pokoriti kada te pozove ružnom djelu. Štaviše, bori se protiv nje i suprotstavi joj se, jer je, uistinu, duša tvoj neprijatelj. Istina joj je teška, laž lahka, a voli zabavu i odmor. Zato je odlučno prisili na

prihvaćanje Istine, obaveži je radom i trudom, i nemoj se zadovoljiti njenim savjetovanjem.

NANOS BUJICE

Mnogi ljudi su nule. Ako zadržiš pogled na masi, vidjet ćeš da su poput nanosa bujice: nemaju znanja, ibadeta, oštroumnosti, niti kreativnosti. Mnogi su pokvarenjaci i brinu ih isključivo svoje strasti. Njihove noći su bdijenje, a dani nemar. U hiljadu njih možda naiđeš na jednog pravoga. Zato se nemoj zavaravati mnoštvom.

SJEĆANJE NA SMRT

Bockaj dušu sjećanjem na smrt, učenjem Kur'ana sa promišljanjem i tugom, i čitanjem knjiga sa poukama, poput:

Pouka o stanjima Ahireta,

Savjet vjernicima,

Bašče pobožnih i njima sličnih.

Razmišljaj o smrti i onome što dolazi poslije nje, poput kabura, Obračuna, Sirata, Vage, Vrela, Dženneta i Vatre. Onome ko zaboravi smrt, srce postaje nemilosrdno i sklono grijesima.

NEUSPJEŠAN ČOVJEK

Neuspješan čovjek je sklon pravdanju. Za neuspjehe u radu opravdanje nalazi u riječima: „Ovaj posao mi ne odgovara; zbog ličnih problema nisam energično pristupio ovome poslu.“ Uvijek iznosi neosnovane dokaze da bi prikrio grešku koja je uzrocirala neuspjeh. Hvali se uprkos svojoj lijenosti i neuspjehu.

SAMOĆA

Velikani vole samoću, jer u njoj planiraju svoje poslove, opskrbljuju se znanjem, razmišljaju o svojim pravima i dužnostima. Njihovi umovi su zaštićeni od miješanja sa ljudima, čime su se pročistili za začuđujuće stvari. Vole osamljivanje, jer u njemu uživaju, razmišljaju, pripremaju se, i čiste um. Primjetno je da bogataši i besposlenjaci nikako ne vole samoću, bježe od nje, jer nemaju zasluga niti uspjeha iza sebe. Njihov život je igra, zabava, razonoda i smijeh, okupirani su sastajanjem sa ljudima.

BEZVRIJEDNA INTERESIRANJA

Kloni se bezvrijednih interesiranja koja ti mogu zaokupiti pamet, poput:

pogrešnih plemenskih običaja u kojima nema svjetla šerijata;

interesa za noćna sijelenja i druženja sa besposlenjacima;

gubljenja života u beskorisnim zabavama;

bavljenja beskorisnim vrstama arheologije;

sakupljanja umjetnina u kojima nema materijalne dobiti i

sličnih stvari u kojima se gubi vrijeme, imetak i trud i koja te zamajavaju.

NAJBOLJI DEZINFIKATOR

So je najbolji dezinfikator. Ispiraj usta njime ili se zagnjuri u toplu vodu u kojoj je rastvorena so, posebno kamena, jer ona dezinficira i čisti tijelo, uklanja mrtve ćelije, čisti rane, ubija mikrobe, zateže i čisti kožu. Prakticiraj to, makar jedanput mjesečno, a najbolje je svake sedmice.

LAGAHNOST

Budi lagahan u životu. Kada zatvaraš vrata, nemoj lupati. Kada razgovaraš telefonom, nemoj vikati. Kada sjedneš za trpezu,

nemoj žuriti u jelu. Kada skidaš odjeću, radi to polahko. Budi uredan i tih, iskusit ćeš harmoničnost i mudrost.

MALA TORBA

Nosi sa sobom kada si kod kuće i na putu torbicu u kojoj će biti parfem, makaze, češalj, noktorez, primarni lijekovi, tespih, pribor za čišćenje zuba, mirisne maramice, brijač i druge lične stvari.

NEPROMIŠLJENI POKRETI

Izbjegavaj mahinalne pokrete, poput stalnog dodirivanja brade, pucketanja prstima, češanja, pretjerivanja u smijehu, pružanja nogu na sijelu, čestog okretanja i brzopletog odgovaranja.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA

Kada ti se zijeva, prekrij usta, a kada kihaš, priguši to koliko si u mogućnosti. Kada nekoga zagrliš, nemoj biti grub. Nemoj ići ispred učenjaka, starog čovjeka ili vladara. Nemoj pretjeravati u radosti zbog dunjalučkih poklona, jer su oni bezvrijedni, niti u hvaljenju i veličanju ljudi.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA ZA TRPEZOM

Nemoj za trpezom pričati o odvratnim stvarima, o smrti, kaburskom životu, niti bilo čemu što uznemirava ljude, jer, uistinu, to ne priliči trpezi. Pričaj o finim stvarima, spomeni Allahove blagodati i sve ono što godi apetitu, jer svaka prigoda ima svoj govor.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA NA GOZBAMA

Kada si na gozbi, nemoj dugo stajati na mjestu gdje se peru ruke dok ljudi čekaju. A kada upotrijebiš sapun, nemoj ostavljati pjenu na njemu. Nemoj pred ljudima čistiti nos, pljuvati, čačkati zube i sl. Vodi računa o njihovim osjećajima.

ČITANJE HISTORIJE

Čitajući historiju, čudio sam se kraljevima i vladarima koji su prolijevali krv i uzurpirali tuđ imetak. Međutim, ni jedan nije uživao u vlasti duže od godine ili dvije. Pretpostavimo da je uživao pedeset godina. Gdje je strah od Allaha? I šta će raditi kad bude izveden pred Allaha? Pogledaj kako su otišli bez vjere i bez dunjaluka!

PSOVANJE DUNJALUKA

Nemoj da te zavara to što ljudi psuju dunjaluk. To je zato što ga nisu stekli. Većina onih koji su lišeni dunjaluka postala je njegov neprijatelj te ga psuje. A da su im okolnosti išle u prilog, sakupili bi od dunjaluka i dozvoljeno i zabranjeno. Mnogi ljudi, kada nisu u stanju postići položaj, imetka ili slavu, počnu psovati.

PRAVIČNOST MEĐU DJECOM

Budi pravičan među svojom djecom u pogledu naklonosti, posvećenosti, brige i darivanja. Nemoj povrijediti osjećaje nijednog od njih pred njegovom braćom, ili ga ružiti, a njegovu braću hvaliti. Zaista je ovo nepodnošljiva kazna. Kada ga hoćeš izružiti ili prekoriti, neka to bude u četiri oka. Pokaži im da su jednaki kod tebe.

DJECA I SAMOPOUZDANJE

Nauči svoju djecu samopouzdanju. Dozvoli im da iziđu na bojište života i nemoj dopustiti da se oslanjaju na druge i da zavise od drugih. Podući svog sina kupoprodaji i ophođenju prema ljudima kako ne bi ušao u život neiskusan i nemaran, pa da

bude ismijan. Majka neka poduči kćerku umjesnom kuhanju, čišćenju kuće i bračnom životu.

AMBICIJE I ODLUČNOSTI

Gledao sam u zoološkom vrtu u Džakarti lava iza rešetaka, okruživala ga je naoružana policija. Shvatio sam da je on gospodar džungle zbog svoje energičnosti i hrabrosti. A gledao sam ogromnog i slobodnog bika kako slobodan jede djetelinu, bez čuvara – zbog slaboumnosti, iako je nekoliko puta veći od lava. Veličina je u ambiciji i odlučnosti, a ne u stomaku, grudima, mesu i krvi. Izgradi svoju historiju srcem i umom, a ne tijelom.

BIBLIOTEKA KONGRESA

Biblioteka Kongresa u Vašingtonu posjeduje milione knjiga. Čudno je da Amerikanci koji čitaju ove knjige nisu upućeni u istinsku vjeru – islam, već se ističu samo dunjalukom. Nemoj misliti da je svako znanje korisno. Pogledaj ljude koji su pročitali sve, osim Kur'ana i sunneta, pa su postali nosioci znanja, deformiranog identiteta, izgubljene svjetlosti, poremećenog programa. Zato se drži Istine.

MINHEN

Većina ljudi u Minhenu, u Njemačkoj, rade samo za dunjaluk, ne informirajući se o Ahiretu. U mozgu svakoga od njih je ovaj kratki život. Njihova oštroumnost u domenu dunjaluka je zadivljujuća, ali i glupavost u pogledu Ahireta. Da radimo isključivo za ovaj kratki život od nekih sedamdesetak godina, naš život ne bi vrijedio. Međutim, u islamu je život vrlo dug, jer se stremi vječnosti u Džennetu. A ovo je, tako mi Allaha, velika pobjeda.

NAJSKUPLJA ROBA

Svaki vlasnik robe u velikoj pijaci u Džeddi poziva i navodi na svoju robu. Oni žele osigurati prođu svoje robe. A ko će osigurati prođu najskuplje robe na svijetu – islama? Zaista prodavac žvakaćih guma i misvaka ima veći entuzijazam u pogledu svoje robe od mnogih muslimana u njihovom pozivanju u islam. Kako je dunjaluk skupocjen, a vjera kod mnogih jeftina, jer vole samo život na ovome svijetu!

IZGLEDI

Nemoj da te izgledi zavaraju, sačekaj da upoznaš njihove nosioce. Upoznao sam

čovjeka čiji je izgled ukazivao na poštenje. Uzeo je od mene određeni novac i potrošio ga na nešto za što se nismo dogovorili. Zatim je odugovlačio sa izmirenjem duga i nestao. Pa gdje je savjest i strah od Allaha, bogobojaznost srca i nadzor Onoga Koji dobro zna skrivene stvari!? U protivnom, svako može pustiti bradu, skratiti odjeću i reći da je sljedbenik sunneta. Međutim, to samo po sebi nije dovoljno. Potrebni su nam i iskrenost i izgled.

MRAČNI POGLED

Danima sam se isčuđavao piscu jednih naših novina koji nema drugog posla niti brige osim potcjenjivanja vjere, pobožnosti i vrijeđanja daija, učenjaka i vjerskih ustanova te branjenja svake razuzdanosti. Šta ga je zadesilo? Da je želio konstruktivnu kritiku, pohvalio bi neke aspekte i priznao pozitivne stvari. Međutim, pogled mu je zbog crnih naočara mračan, te je učinio svoj svijet crnilom u crnilu: *A onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati.* (En-Nur, 40)

ZDRAVSTVENA SLABOST

Razbolio sam se i deset dana proveo u komi. Tako mi Allaha, da su mi predati dvorci Zaljeva a da zadržim bol, ne bih prihvatio.

Tada sam shvatio veličinu Poslanikove dove: "Allahu moj, molim Te oprosti mi i zaštiti me."[6] Zatim sam se vezao za blagodat zdravlja i životne snage. Čudim se oporavljenom i zdravom na protraćenosti života bez pokornosti i zahvalnosti Allahu i plodonosnog i korisnog posla! Kako je samo veličanstvena blagodat zdravlja! Kako je samo važna! Kako je lijepa! Kako je lijep njen ukus!

DVA SEDAMDESETOGODIŠNJAKA

Gledao sam dva starca sedamdesetih godina, bijelih brada, kako lažno svjedoče u zamjenu za novčanu naknadu. Sudija je donio presudu da se izbičuju. Kako je to ponižavajući, sramotan i prezren prizor. Zar da lažno svjedoče zbog prolaznog i bezvrijednog života uprkos poodmaklim godinama i starosti!? Smiluj se, Gospodaru moj! Poslije starosti nema sramote, nego suze pokajanja, traženje oprosta, kajanje zbog posrnuća, preispitivanje duše i pripremanje za Onaj svijet. Ta jedna noga je već osvanula na ivici kabura.

---

6 Ebu Davud i Ibn Madže.

TIJELO BEZ DUŠE

Kuća bez knjiga je kao tijelo bez duše. Šta te čini srećnim u kući u kojoj nema spoznaje, znanja niti čitanja? Da li te veseli namještaj, stolice, kuhinjski pribor ili odjeća? Ovo su dunjalučki užici. Možda su oni kod Korejaca, Hindusa ili Rusa skupocjenije i vrednije od njih. Međutim, ljepše je, bolje, divnije i veća je korist od knjiga koje, nakon što ih sam pročitaš, ostaviš svojoj djeci da iz njih izvlače biserje i riznice mudrosti.

NAJBOLJI PRIJATELJ

Koristio sam se mobilnim telefonima, kompjuterima, lap-topovima i internetom, ali nisam našao prijatelja niti sugovornika kao što je knjiga. Ona te prati na sijelu, u kancelariji, spavaćoj sobi. Ponekad zaljubljeno spava na tvojim grudima i ustaje sa tobom. Ne otkriva tvoje tajne, ne uznemirava te, niti imaš potrebu da je popravljaš. Ne jede, ne pije, ne stara, niti se razboljeva. Knjiga je ljubav moga srca, prijatelj moje duše i svjetiljka u noći života.

SVEČANOSTI I GOZBE

Prisustvovao sam svečanostima i gozbama. Svaka grupa priča bez reda, sistema, određenog predmeta i korisne misli. Samo galama, zveketanje i žamor. Upuste se u razgovor o nekretninama, pa onda o akcijama, o vijestima, o kišama, šalama i glupim komentarima. Kako je samo vrijeme kod njih bezvrijedno, i koliko ga rasipaju! Nema cilja, svrhe, programa, niti plana rada, već samo nered, jelo, piće i šala.

GANDIJEVI MEMOARI

Neke od poruka Gandijevih memoara su:

- građanska neposlušnost je najjače oružje protiv tirana;

- strpljenje, upornost i preciziranje cilja su tajna uspjeha;

- pobjeda nad strastima je ključ pobjede nad neprijateljima;

- oslobađanje od životnih užitaka je najjači faktor za istraživanje i genijalnost.

Sve ovo se nalazi u našoj vjeri. Ispravna urođena svojstva i zreli umovi su u skladu sa istinom koja

je sa nama, koja nam naređuje da svakom priznajemo njegovo pravo i zaslugu.

MENDELINI MEMOARI

U memoarima Nelsona Mendele se uočava ambicija, ustrajnost, plan rada i privrženost cilju. Dunjalučkog uspjeha niko neće biti lišen bez obzira na njegovu boju ili naciju, kada god prihvati zakone uspjeha, poput strpljenja, truda, napornog rada i upornosti. Cijena slobode i slave su suze, krv, znoj, zatvor, bič i kazna. Međutim, plodovi su pobjeda, radost, ideja vodilja i vlast. Pa neka bezuspješne kukavice umru u svom bijesu. Pobjeda je saveznik velikana i heroja.

RUŽNOĆA I VULGARNOST

Kloni se ružnih, bestidnih, pokvarenih i banalnih riječi. Budi suzdržan, odmjeren i čovječan. Ne proklinji, ne vrijeđaj, niti spominji tajne iz bračnog života. Kloni se vulgarnih riječi, jer je, uistinu, govor dio djela. Pažljivo biraj riječi, upotrebljavaj aluziju za intimne stvari. Očisti svoj jezik od svakog zločestog izraza.

UNIVERZALNO PONAŠANJE

Prakticiraj univerzalno ponašanje pridržavajući se sljedećeg:

- nemoj bacati mahramice po ulici;
- nemoj po putu pljuvati pred ljudima;
- nemoj sjediti po travnjacima parkova;
- ne zagledaj se u lica prolaznika;
- ne uznemiravaj ljude sirenom automobila;
- nemoj prolaziti kada je na semaforu crveno svjetlo;
- nemoj zaustavljati saobraćaj zbog razgovora ili nazivanja selama prijatelju;
- nemoj jesti na novinama;
- nemoj jesti ili piti hodajući;
- poštuj red;
- ophodi se prema saobraćajcu, policajcu i vozaču taksija sa poštivanjem;
- pokaži komšijama put;
- provedi slijepog i starog preko ulice i
- nemoj žurno hodati pred ljudima.

PROPISI LIJEPOG PONAŠANJA U DŽAMIJI

Postupaj po propisima lijepog ponašanja prilikom odlaska u džamiju:

- iziđi ranije;

- ponavljaj ezan sa mujezinom;

- pridržavaj se zikrova prilikom ulaska u džamiju;

- zakorači desnom nogom;

- ostavi cipele na mjesto za obuću;

- obavezno operi zube i namiriši se;

- kloni se mirisa bijeloga i crnoga luka i svakog drugog ružnog mirisa;

- teži za prvim safom, a *Revda* (bašča) je bolja;

- posveti se učenju Kur'ana i spominjanju Allaha (zikru);

- nemoj razgovarati mobilnim telefonom, jer si u kući Vladara svih vladara;

- u džamiji nemoj pričati dunjalučke priče;

- prakticiraj nafile i skrušenost u namazu;

- naređuj svojoj porodici namaz i

- povedi sa sobom i svoju djecu.

PROPISI LIJEPOG PONAŠANJA PRILIKOM JELA

Vodi računa o propisima lijepog ponašanja prilikom jela, poput:

- izgovora Bismille;
- jedenja desnom rukom;
- jedenja sa svoje strane trpeze;
- nežurenja u jelu;
- nemoj drugome sjeći meso;
- čuvaj se nepromišljenih pokreta za trpezom, poput stavljanja prstiju u usta ili pružanja ruke na razne strane trpeze;
- ako si domaćin, nasmijanog lica dočekaj goste i poželi im srdačnu dobrodošlicu;
- ako se plašiš njihovog sustezanja od hrane u tvome prisustvu, nemoj sjesti sa njima;
- budi sluga svome gostu, nasmijan i blag;
- zahvali Allahu nakon jela i
- požuri sa pranjem ruku i usta.

PROPISI LIJEPOG PONAŠANJA PRILIKOM SPAVANJA

Nemoj zaboraviti propise lijepog ponašanja prilikom spavanja, poput:

- učenja zikrova prije spavanja;
- uzimanja abdesta;
- spavanja na desnoj strani;
- nastoj da spavaš sa ugašenim svjetlom;
- oslobodi se viška odjeće;
- nemoj legati prezasićen ili sa mučninom;
- rano spavaj;
- ugasi mobilni telefon i televizor;
- kada sanjaš lijepe snove, zahvali se Allahu i ne pripovijedaj ih nikome, osim onome koga voliš;
- kada sanjaš uznemirujuće snove, okreni se na drugu stranu i traži utočište kod Allaha od šejtana. Ako uzmeš abdest i klanjaš dva rekata, to je još bolje. Nemoj ih nikome pričati, jer ti tako neće naštetiti.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA PRILIKOM UČENJA KUR'ANA

Pazi na pravila lijepog ponašanja prilikom učenja Kur'ana, poput:

- učenja Kur'ana pod abdestom;

- učenja Euzubile i Bismile na početku;

- okretanja prema kibli, ukoliko je to moguće;

- lagahnog učenja i razmišljanje o proučenom, uz prisutnost srca i nakanu postupanja po tome;

- upućivanja molbi Allahu za Njegovu milost prilikom učenja ajeta o milosti i traženje utočišta kod Njega od Njegove kazne prilikom učenja ajeta o kazni;

- nezaokupljanje ničim drugim pri učenju Kur'ana i

- tiho učenje ukoliko neko pored obavlja namaz ili spava.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA NA PUTOVANJU

Kada putuješ, sjeti se pravila lijepog ponašanja, poput putovanja četvrtkom, dove prilikom putovanja, pozdravljanja sa porodicom, pisanja oporuke, nošenja odjeće, knjiga, imetka, vođenja dobrog društva, poznavanja propisa o putovanju, kao što je skraćivanje i spajanje namaza ili mesha po mestvama. Nemoj odu -

žiti putovanje zbog porodice. Kada obaviš to što si namjeravao, brzo se vrati. Postupaj blago prema prijateljima i budi velikodušan u imetku i hrani, jer je dunjaluk prolazan. Razmišljaj o Allahovom stvaranju i sjeti se putovanja na Ahiret.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA ZA PRIJATELJSTVO

Pridržavaj se pravila lijepog ponašanja koja se odnose na prijateljstvo, poput:

- odabiranje dobrih i učenih ljudi;
- poštivanje prijatelja;
- strpljivo podnošenje onoga što potječe od njega;
- njegovo ugošćavanje;
- odbrana njegove časti ako je odsutan;
- blago savjetovanje;
- neprepiranje;
- nedavanje prednosti nekome u odnosu na njega u hrani i odmoru;
- sudjelovanje sa njim u usluživanju prilikom putovanja i njemu sličnim poslovima kao i u kuhanju i postavljanju šatora;

- dozivanje njemu najdražim imenom;

- činjenje dove za njega;

- vođenje računa o onome što voli;

- tješenje u nesreći;

- čestitanje veselja;

- čuvanje tajne i

bivanje uz njega u nevolji.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA PRILIKOM POSJETE

Drži se pravila lijepog ponašanja prilikom posjete:

- odabiranje odgovarajućeg vremena za posjetu: izbjegavaj podnevsko vrijeme ili vrijeme spavanja i odmora;

- za posjetu treba postojati opravdan razlog, kao posjeta prijatelja u čiju si ljubav uvjeren ili posjeta partnera, posjeta zarad čestitanja ili radna posjeta;

- posjeti treba prethoditi koordinacija, poziv telefonom i preciziranje termina;

- nemoj odugovlačiti, već se ograniči na najvažnije stvari za razgovor;

- ako ti stigne izvinjenje zbog nepostojanja želje za tvojom posjetom, prihvati bez zamjeranja.

MISVAK

Misvak je sredstvo za čišćenje usta radi Gospodarevog zadovoljstva. Zato čuvaj misvak u džepu, a posebno onaj od drveta *arak* (*salvadora persica*), jer je on sterilizator i dezinfikator. Upotrebljavaj ga prilikom uzimanja abdesta, namaza i ustajanja iz sna. Kombiniraj ga sa četkicom za zube i pastom lijepog mirisa, jer srećeš ljude, približavaš se svojoj porodici i grliš se sa prijateljima.

NESANICA

Liječi nesanicu spominjanjem Allaha, učenjem Kur'ana, ozbiljnim i plodonosnim poslom tokom dana: sportom, hodanjem i plivanjem. Ko bude iskušan nesanicom, neka odmah ustane i napusti postelju i posveti se namazu, učenju Kur'ana ili čitanju. Nemoj ostati zarobljenik svoje postelje, pa da budeš iskušan šejtanskim došaptavanjem i lutanjem misli.

PORUKA LJUBAVI

S vremena na vrijeme, pošalji poruku ljubavi, dove i čežnje svojim prijateljima i poznanicima, jer ona, uistinu, ima najveću korist i utjecaj. Ona čuva naklonost, oživljava ljubav, razlog je prijateljstva, sprječava otuđenost. Pažljivo, osjećajno i nježno odaberi tekst poruke ili hadis u kome se kaže da je lijepa riječ sadaka.[7]

MOBILNI TELEFON

Odgovorno koristi svoj mobilni telefon:

- pozivaj u odgovarajuća vremena;

- uzmi u obzir vrijeme u zemlji koju pozivaš, pa nemoj zvati u vrijeme namaza, spavanja i objedovanja;

- nemoj opet zvati ako ti prijatelj ne odgovori – daj mu i priliku i vremena;

- izvini se porukom ukoliko si zauzet ili na sastanku;

- počni razgovor sa *Es-selamu alejkum*, prije bilo čega drugog;

- nemoj duljiti sa razgovorom i imaj u vidu okolnosti ljudi;

---

7 Bilježi ga Ahmed od Ebu Hurejrea.

- spomeni titulu onoga kome se obraćaš (doktor, inženjer, ili šejh);

- isključi mobilni telefon u vrijeme namaza i spavanja, ili mu isključi melodiju;

- nemoj telefonirati kada imaš goste ili si na sastanku, osim u nuždi.

SAOBRAĆAJ

Poštuj saobraćajne propise:

- nemoj prolaziti na crveno svjetlo;

- pridržavaj se ograničenja brzine;

- pazi na sigurnosni pojas;

- poštuj pravila parkinga kod hotela, kompanija i vladinih institucija;

- odnosi se prema saobraćajnom policajcu sa umijećem i poštivanjem;

- pridržavaj se saobraćajnih pravila;

vodi računa o urednosti, čistoći, održavanju i pregledanju opreme svoga automobila, jer je tvoja sistematičnost i urednost dokaz zdravog mentaliteta, zrelog razuma i plemenitog morala;

nemoj olahko shvaćati bilo koju manifestaciju koja te predstavlja.

OKOLINA

Čuvaj okolinu i pridržavaj se sljedećeg:

- nemoj sjeći drvo koje daje plod;

- nemoj bacati smeće po putu;

- nemoj paliti vatru u šumi;

- nemoj bacati flaše po parku;

- ukloni smetnju sa puta, jer je to sadaka;

- daj doprinos svakom poslu koji je u službi okoline, poput sedmice drveta, sedmice saobraćaja;

- pozivaj na čuvanje okoline, poštivanje džamija, održavanje mezarja, poštivanje reda i čuvanje univerzalnog ponašanja, kako bi bio koristan član svoga društva.

STAN

Neka tvoj stan bude jednostavan i uredan. Što god manje soba bude u kući, shodno potrebi, to je bolje. Prizemlje je najugodnije, a gornji spratovi su zamorni. Vodi računa o bašči, jer je ona pluća kuće, a biblioteka njena duša. Nemoj

da bude dekorisana bojama, umjetninama i slikama. Učini svoju kuću jednostavnom i obasjanom, rukovodi njenim uređenjem i čišćenjem, pusti sunce i vazduh da svako jutro uđu u nju. Vodi računa da sve bude na svome mjestu, od parfema, sapuna, peškira i drugoga. Popravi svaki kvar u pravo vrijeme, poput električnih svjetiljki, sagorjelih kesa i pokvarenih cijevi.

ODJEĆA

Oblači odjeću u kojoj se osjećaš ugodno. Dužan si oblačiti se onako kako se oblače stanovnici tvoje države, bivajući prosječan u tome uz sistematičnost, urednost i namirisanost. Nemoj prekršiti važeći običaj u oblačenju, jer je to, uistinu, glupost. Čuvaj se spuštanja odjeće do zemlje, odnosno ispod članaka. Učini boje skladnim i srazmjernim, pa nemoj spajati, naprimjer bijelu, crvenu i crnu boju, jer to ukazuje na manjak ukusa. Žena će oblačiti odjeću čednosti, uzimajući u obzir mahramu i javno ponašanje. Dotjeravat će se svome mužu nakitom i mirisom, i svime što poziva na intimnost i ljubav. Ljudi i žene se trebaju dotjeravati onoliko koliko im je dopušteno, jer je Allah lijep i voli ljepotu.

SKLAPANJE BRAKA

Projekat sklapanja braka je projekat života i sudbine. Zato odaberi dobru i učenu ženu iz ugledne kuće. Nemoj pretjerivati u rasipanju i formalnostima, poput raskošne svadbe, jer je to, uistinu, lahkomislenost. Budi umjeren i otvoren sa svojom suprugom i nemoj biti nejasan. Obaveza ti je da razgovaraš sa njom i otvoreno je upoznaš sa svim. Nemoj nastojati da budeš idealniji više nego je to potrebno, već živi svoju realnost. Prema njoj se ophodi lijepo, milostivo, blago i nježno. A njena obaveza je da te poštuje, čuva tvoju kuću, vodi brigu o tvojoj djeci, ne rasipa i ne troši pretjerano, uz pridržavanje poštenja, hidžaba i čuvanja namaza.

IZMIRENJE

Nastoj da izmiruješ ljude, prenoseći lijep govor među zavađenim stranama, spajajući duše i bivajući uzrokom približavanja srca. Sa dobročinstvom počni od sebe, uspostavljanjem odnosa, savladavanjem srdžbe, praštanjem ljudima. Razvedri lice pred ljudima i spomeni njihove lijepe osobine, a prođi se loših strana. Spominji ih samo po dobru. Čuvaj se podbadanja i kritike, budi čistoga srca i je-

zika, posveti se svojim mahanama i moli Allaha za dobrobit svih.

DOBROTVORNA DRUŠTVA

Učestvuj u dobrotvornim akcijama. Budi dobar član društva, prisustvuj dobrotvornim svečanostima i daruj imetak ako si u mogućnosti. U protivnom, daj podršku makar svojim prisustvom. Budi koristan član u svemu u čemu je dobro za ljude. Zaista će ti ovo ispisati časnu historiju, veliku nagradu i dobar spomen. Nema dobra u onome čije dobro ne očekuješ, niti si siguran od njegovog zla.

DOBROVOLJNI RAD

Daj zekat na svoj život i udijeli nešto od svoga vremena. Uzmi učešća u zadrugama ili dobrotvornim organizacijama kako bi spoznao ljubav prema darivanju, žrtvovanju i skromnosti, približio se srcima ljudi, živio njihove teškoće i stekao njihovu ljubav, dovu i zahvalu, a iznad svega toga milost Onoga Koji je od milostivih Najmilostiviji. Sastavni dio biografija velikana jeste da su u svakom domenu dobročinstva dali doprinos, pa ih i ti u tome slijedi.

PROPISI

Poštuj propise u bilo kojoj državi ukoliko se ne kose sa tvojom vjerom. Propisi saobraćaja, policije, pasoša, aerodroma, sigurnosti i drugi u svakoj zemlji svijeta neophodno je da budu predmet tvoje pažnje, jer poštivanje propisa ukazuje na tvoju ljudskost, istančan ukus i potpunost razuma. To te, uistinu, udaljava od problema i nesreća i čini te smirenim i zadovoljnim, pa zašto se kršenjem propisa uvlačiš u mračni tunel?

HRANA

U ishrani teži za onim što je korisno i jednostavno i pridržavaj se sljedećeg:

- povećaj uzimanje voća i povrća;

- kloni se masti i slatkiša;

- uredi vremena obroka i izbjegavaj probavne smetnje;

- prošetaj nakon večere;

- nemoj spavati punog želuca;

- nemoj piti vodu tokom uzimanja hrane;

- dobro sažvaći hranu;,

- konsultuj nutricionistu;
- uzimaj med, Zemzem vodu, ćurekot;
- smanji uzimanje mesa;
- kloni se zamrznutog, vještačkog i konzerviranog;
- uzimaj svježe namirnice.

TVOJ RIJEČNIK

Očisti svoj riječnik od proklinjanja, psovanja, potvaranja, svake ružnoće, razvratnih, bestidnih i vulgarnih riječi. Budi čistoga jezika i pristojnih izraza. Pažljivo biraj rečenice. Poštuj sebe i svoga sagovornika. Nemoj obmanjivati, lagati, rugati se, niti ismijavati. Uredi svoj govor, oživi svoju savjest, budi čistoga srca, pouzdane ćudi, omiljen kod Allaha i Njegovih stvorenja.

PLAN

Napravi plan prije otpočinjanja projekta shodno sljedećem:

- nacrtaj put prema svome cilju;
- napiši šta želiš uraditi;

- pojasni svoje korake u programu rada po kome ćeš postupati i revidiraj ga u svakom periodu;

- čuvaj se anarhije i improvizacije;

- prostudiraj etape svoga projekta etapu po etapu;

- preispitaj šta si izvršio, a šta je ostalo;

- razmotri sva stajališta;

- za savjetnike uzmi pouzdane i učene ljude;

- ostavi žurbu koja rezultira površnošću i manjkavošću.

PETAK

Obilježi petak ibadetom, jer je on dan odmora. Pripremi se za džumu-namaz:

- kupanjem,

- mirisanjem,

- misvakom,

- lijepom odjećom,

- ranim odlaskom u džamiju,

- sadakom,

- mnoštvom salavata na Poslanika, a.s.,

- učenjem sure El-Kehf,

- pažnjom za vakat u kome se primaju dove nakon ikindije,

- slušanjem hutbe,

- posvećivanjem ovome danu, jer je on trofej i najbolji dan,

- smanjenjem posjeta ili dunjalučkih poslova u njemu, jer je on odmor, praznik, ibadet, rahatluk i sezona dobrih djela.

MALEHNA DJELA

Čuvaj malehna djela koja nose veliku nagradu, poput:

- postavljanja na ulicu zemljanog suda za hlađenje vode;

- hranjenje mačaka, golubova i vrabaca;

- samilosti prema životinjama;

- davanja slatkiša i drugih skromnih poklona djeci;

- udjeljivanja ostataka hrane sa trpeze i nebacanje bilo kog nimeta;

- poštivanja starijih;

- ljubaznosti prema starim;

- unošenja radosti kod muslimana;
- ublažavanja bola bolesniku;
- tješenja unesrećenog;
- stimuliranje radnika;
- prestajanja uznemiravanja ljudi;
- činjenja dove za njih;
- savjetovanje;
- usmjeravanje i
- pomaganje.

SVEZNANJE

Nemoj tvrditi da sve znaš. Budi skroman i navikni se na riječi *ne znam*. Ako na sijelu bude neko učeniji od tebe, prepusti mu govor i nemoj govoriti o struci u prisustvu njenih stručnjaka, npr., da govoriš o medicini u prisustvu doktora ili o fetvama u prisustvu šerijatskih pravnika. Ako nije tvoja struka, zadobit ćeš njihovo neprijateljstvo. Nepotrebno je miješati se u ono što te se ne tiče i tako činiti grijehe katastrofalnih posljedica. Drži se svoga umijeća, budi ponizan i znaj da nad svakim znalcem ima znaniji.

IZLET

Nemoj uskraćivati porodici izlete, makar jednom u sedmici ili mjesecu. Iziđite na periferiju ili imanje i budi raspoložen i šaljiv. Kuhaj sa njima, igraj se, kako bi im uljepšao život, jer im tvoja blizina unosi radost. Otkrit ćeš njihove nadarenosti, istupit ćeš iz svakodnevne atmosfere i porodici vratiti njenu aktivnost i svježinu za početak sedmice.

ŠERIJAT

Veličaj šerijat, navikni svoju djecu da poštuju vjeru i uvažavaju sve što ima veze sa islamom. Prilikom spominjanja imena Uzvišenog izgovori ga uz slavljenje i veličanje: *Uzvišeni Allah*, *Svemogući i Uzvišeni*, *Slavljen neka je*... A prilikom spominjanja Poslanika, a.s., donesi salavat na njega: *Neka je na njega Allahov blagoslov i spas*. Nemoj se šaliti ili ismijavati sa nečim što ima veze sa vjerom, jer je to jako opasno. Uzdigni i poštuj Mushaf, poštuj hadis Allahovog Poslanika, a.s., veličaj znanstvene knjige, poštuj učenjake, spoznaj njihova prava i postavi ih na mjesto koje im priliči.

ZIKROVI

Prakticiraj zikrove u različitim prilikama, poput:

- zikra prilikom ulaska u džamiju, kuću ili nužnik i prilikom izlaska iz njih;

- zikrova koji se uče ujutru, navečer, pred spavanje i poslije buđenja;

zikrova prilikom oblačenja odjeće, putovanja i ulaska u pijacu, i drugih Poslanikovih dova.

Najbolje knjige u ovom domenu su:

- *Zaštita muslimana,*

- *Zaštiti se*

- *Zikrovi* od En-Nevevija.

Prakticiraj opće zikrove o kojima su prenijeti brojevi kao deset i sto, i vodi računa o memoriranju onoga što je lahko iz Kur'ana, jer je on tvoj život, svjetlo i prijatelj u sumornosti života.

SAGLASNOST LJUDI

Nemoj misliti da će te svi voljeti, jer je većina ljudi kurtoazna. I kritika je, kao i pohvala, neophodna.

Očekuj da ćeš imati i neprijatelje zavidnike.

Vodi računa o popravljanju svojih mahana, čuvanju od njih, povećavanju vrlina i čuvanju svojih tajni, posvećivanju svome stanju, temeljitom obavljanju svoga posla. A zavaravanje hvaljenjem ljudi je, uistinu, bezumnost i glupost, jer će se prvom prilikom okrenuti protiv tebe. Oni su podanici svojih interesa.

PREGLEDANJE TIJELA

Pregledaj se kod doktora svakih šest mjeseci kako bi imao uvid u svoje zdravlje: stanje srca, jetre, pluća, pritiska, šećera... Pridržavaj se preporuke doktora. Čuvaj svoju sigurnost i zdravlje.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA U GOVORU

Lijepo se vladaj u govoru:

- nemoj žuriti, da ne bi gutao slova ili griješio u izgovoru;

- nemoj biti usiljen u govoru,

- budi lagahan, direktan i jednostavan i nemoj pokušavati da istakneš svoju naobrazbu ili znanje akcentom ili upotrebom uskostručnih termina, osim u slučaju potrebe;

- nemoj prekidati sagovornika;

- nemoj ponavljati govor, osim ako je neophodno;

- nemoj se držati jedne riječi, mnogo je upotrebljavati, da te ne bi po njoj prepoznavali;

- nemoj se mnogo zaklinjati;

- kloni se vrijeđanja, beskorisne rasprave i glupog i hrđavog izraza;

- nemoj oponašati nikoga u govoru;

- nemoj podizati glas više nego je potrebno;

- podrobno izloži i objasni svoj govor i kloni se bilo kakvog beskorisnog pričanja, jer je vrijeme skupocjeno.

ŠUTNJA

Mnogo šuti, jer je šutnja mudrost, rahatluk i sigurnost. Navikni se na slušanje, jer je to dokaz umnosti. Znaj da se svaka izgovorena riječ upisuje, u tvoju korist ili štetu. Kloni se beskorisnog govora. Nemoj govoriti o onome što ne razumiješ da ne postaneš ismijavan. Kloni se *rekli su* i *čuli smo* i nemoj biti informativna agencija za glasine, uznemiravajuće vijesti i čudne stvari. Poštedi sebe prenošenja beskorisnih informacija, jer se na njih gubi vrijeme: poput saobraćajnih udesa, požara, poplava, vremenskih prilika, informacija o sklapanju braka, razvodu

i položajima, dionicama i nekretninama, osim kada je potrebno i u granicama.

POTROŠNJA I DOHODAK

Registriraj svoju mjesečnu potrošnju i svoj dohodak. Napravi ravnotežu između to dvoje. Kloni se škrtosti i rasipanja. Čuvaj se nekontroliranih troškova, poput nepotrebnih računa, upotrebe mobilnih telefone djece i radnika bez nadzora. Nemoj kupovati nepotrebne stvari. Ako si vlasnik neke firme, odaberi pouzdanu osobu koja će ti nadgledati troškove. Od radnika i službenika traži polaganje računa kako bi znali da postoje neka ograničenja. Uvedi nagrade i poticajne dodatke na platu za one koji dobro obavljaju svoj posao. Nemoj ulaziti u kamatna poslovanja ili u neprovjerena ulaganja.

UROĐENA SVOJSTVA

Preporučuju se urođena islamska svojstva, poput:

- kupanja;
- parfema;
- čišćenja zuba;
- puštanja brade;

- skraćivanja brkova;
- rezanja noktiju;
- uklanjanja dlaka sa stidnih dijelova tijela;
- nepuštanja odjeće ispod članaka.

Vodi računa o svom izgledu, o ispeglanosti i urednosti odjeće, jer je to dokaz tvoje umnosti i ukusa.

PUTOVANJE

Kada putuješ, uzmi prijatelja koji će ti praviti društvo. On ti je sigurnost, jer ne znaš kakva ti se nezgoda usput može desiti. Provjeri ispravnost automobila, opskrbi se vodom, primarnim lijekovima, suhom hranom i pridržavaj se pravila u saobraćaju. Nemoj putovati u vrijeme žestoke podnevne žege, nego putuj poslije sabaha ili ikindije. Obavezno prouči dovu za putovanje. Malo odspavaj i odmori se. Nemoj putovati dok si umoran i iscrpljen, već zastani, obnovi energiju, prošetaj, objeduj ili popij kakav vrući napitak.

PUTOVANJE VANI

Kada putuješ vani, nemoj sam putovati, već uzmi saputnika, jer su okolnosti putovanja teške. Osiguraj se novcem i ponesi važne

stvari. Pridržavaj se propisa te države i lijepo postupaj sa njenim stanovnicima. Nastani se u poznato mjesto, tj. hotel. Nađi osobu koja će ti pomoći i pokazati zemlju, a za to joj daj novčanu nadoknadu. Budi jasan i iskren u svojim postupcima. Obavijesti svoju porodicu u kojoj se zemlji nalaziš. A ako ti nešto bude sumnjivo ili ti se na bilo kakav način zaprijeti, nemoj to olahko primati, već o tome obavijesti nadležne organe.

PUTOVANJE U NEPOZNATO

Nemoj ići na putovanje u nepoznato, poput ulaska u pustinju bez putokaza. Dojmila me je priča o tri mladića koji su automobilom otputovali u pustinju, u područje Rijada. Automobil im se zaglavio u pijesak, a vode im je nestalo, te su svi pomrli. Niko im nije mogao priteći u pomoć, a našli su ih nakon dva dana. Zašto tako rizikovati!? Budi oprezan i uzmi u obzir sve mogućnosti. Slično tome je i udaljavanje od obale bez sredstava za spašavanje, ronjenje, penjanje na planine ili visoke zgrade i sl. Sve ovo je bespotrebno reskiranje.

TAMA

Nemoj ići noću, posebno ako si sam, jer ne znaš šta ti se može dogoditi. Može te napasti lopov, pijanica ili divlja životinja.

Noć je pogodna za grabež, krađu i slične opasnosti. Život ti je dat na emanet, zato ga nemoj stavljati na kocku izlaganjem opasnosti. Koliko je samo ubijenih u šumi ili u tami, a da se počinilac ne zna! I kakva je korist od avanture i izlaganja opasnosti!? Teži miru, drži se puteva sigurnosti, a ostavi se nepoznatih staza.

SUMNJIVA MJESTA

Izbjegavaj sumnjiva i podozriva mjesta. Nemoj prekrivenog donjeg dijela lica noću stajati ispred komšijine kuće, niti na pijaci. Nemoj ići maskiran. Nemoj ići pored žene tuđinke kojoj nisi mahrem. Nemoj se osamljivati sa ženom tuđinkom, makar bilo u tome dunjalučke dobrobiti, i nemoj se miješati u ono što te se ne tiče. Nemoj sudjelovati u tudim razmiricama, niti prenositi riječi zavađenim stranama. Nemoj savjetovati onoga ko te nije pitao za savjet. Nemoj govoriti onome ko izbjegava tvoj govor, niti posjećivati onoga koji ne želi da ga posjetiš ili onoga koji te ponižava kada ga posjetiš. Nemoj varati, biti zloban, radovati se nečijem posrtaju, već traži sigurnost.

IZNAD MOGUĆNOSTI

Nemoj otežavati svojoj duši obavezujući je iznad njenih mogućnosti,

ili je prekomjerno izmoriti ibadetom, već se pridržavaj sunneta i olakšica, i nemoj nositi teške terete. Nemoj se baviti štetnim sportovima: prekomjenim dizanjem tegova, skakanjem preko vatre, trčanjem maratona ili prisustvovanjem borbi bikova i ovnova. Nemoj učestvovati u trkama automobila niti se penjati na visoko drveće. Mladić se popeo na palmu nakon što su ga drugovi izazvali, pa je pao na glavu i umro.

GRUBA ŠALA

Nikada se nemoj grubo šaliti, jer je to izvorište neprijateljstva i iskra smutnje. Nemoj zarad šale nekog plašiti. Neki su tako pucali na prijatelja i ranili ga, drugi su izgubili kolegu u pustinji, te umalo nije umro dok ga vojska nije spasila. Jedni su, pak, gurnuli prijatelja u bazen, pa je raskrvavio glavu. Lično sam se uvjerio u ovu priču. Šali se neporočnom i bezazlenom šalom. Nemoj pretjeravati, pridržavaj se lijepog ponašanja, poštuj tuđe osjećaje i budi dostojanstven i pristojan – ljudi će ti ustajati iz počasti.

MIROLJUBIVI

Budi miroljubiv, ljudi će ti povjeriti i sebe i svoj imetak. Nemoj biti prijetnja njihovim životima i nemoj nositi nož ili pištolj, jer te šejtan u trenutku ljutnje može navesti da ga upotrijebiš. Kada se naljutiš, ušuti, sjedni, zatraži utočište kod Allaha od šejtana. Proklinjanje muslimana je poput njegovog ubijanja, a neosnovano pripisivanje nevjerstva je jedan od najvećih grijeha. Nijednom muslimanu nemoj dodijeliti ni Džennet ili Vatru, prepusti to Stvoritelju. Obuzdaj jezik, brini za sebe, poboljšaj svoj rad, uljepšaj svoj moral i budi milostiv prema Allahovim robovima – Allah će ti se smilovati.

PRAZNIČNI DAN

Dan sa obavljenih pet dnevnih namaza je praznični dan. Ako čovjeku ne možeš koristiti, nemoj mu štetiti. Ako ga ne obraduješ, nemoj ga rastuživati. Ako ne staneš uz njega i ne pomogneš mu, nemoj biti zloban prema njemu. Ako se ne raduješ njegovoj blagodati, nemoj mu zavidjeti, ako ga ne pohvališ, nemoj ga koriti. Svaki čovjek kod tebe ima pravo na bratsku ljubav, pa budi ljubazan prema svim ljudima i učini da tvoja milost njima ovlada. Nemoj biti suhoparan, grub, škrt i nemilosrdan, da ti

ne bi bila uskraćena milost, jer će se Uzvišeni Allah smilovati onima koji su milostivi.

PRISILJAVANJE DJECE

Djecu ne prisiljavaj ni na koju struku, pusti ih da sami odaberu. Zaista, ko god se prisili na nešto, u tome se neće istaći. Allah je ljude stvorio sa različitim nadarenostima. Zato pusti djecu da izaberu ono što njima odgovara, a ne ono što ti želiš. Isto je i po pitanju sklapanja braka: daj im slobodu u izboru supružnika. Bračni život se temelji na ljubavi, prijateljstvu, razumijevanju i bliskosti. A zarad sigurnosti braka, svako treba odabrati ono što mu odgovara.

ODREĐENO VRIJEME

Kada te neko pozove u goste, dođi u odgovarajuće vrijeme. Nemoj dolaziti ni prije niti poslije. Traži dopuštenje prije nego uđeš i nemoj zagledivati u kuću. Cipele uredno složi sa ostalim cipelama. Sjedi na mjesto koje ti odabere domaćin, i nemoj sjedati na mjesto učenjaka, starješine ili funkcionera. Nemoj umjesto njega ukazivati dobrodošlicu njegovim gostima, prisvojiti pravo govora na sijelu i odbijati hranu, nego budi kurtoazan, makar sa nekoliko zalogaja, i nemoj duljiti sa

sjedenjem nakon jela. Zahvali domaćinu, čini dovu za njega i nemoj otići bez dopuštenja. Ne iznosi primjedbe na njegovu kuću ili gostoprimstvo.

APSOLUTNO POVJERENJE

Nikome nemoj apsolutno vjerovati. Budi oprezan, ali lijepog mišljenja. Ni sa kim nemoj sarađivati, u trgovini ili kakvom projektu, dok ga ne ispitaš i saznaš potrebne stvari o njemu. Nemoj da te forme zavaraju. Ne traži besplatne usluge ljudi, niti prigovaraj na dobro koje si nekom učinio. Nemoj se približavati onome kome si kakvo zlo učinio, jer rana rijetko zacijeli i možda ti se osveti. Nemoj se suprotstavljati vladaru, ulaziti kod njega, osim kada te pozove, a svojim trudom i zalaganjem budi neovisan od njega. Nemoj klevetati vladara, niti ga ismijavati. Mogu mu prenijeti tvoj govor, što bi te uništilo. Vladar je kao lav: ne plaši se posljedica, zato se čuvaj njegove moći.

POZITIVNA STRANA

Govori o ljubavi, ne o mržnji; o miru, ne o ratu; o sigurnosti, ne o strahu; o prednosti znanja, ne o nedostacima neznanja. Pričaj o nadi, ne o očaju; o radosti, ne o tuzi; o optimizmu, ne o pesimizmu; o uspjehu, ne

o neuspjehu. Budi na sijelima izvor veselja i radosti, a ne izvor brige, tuge i sjete. Nemoj prenositi uznemiravajuće vijesti. Govori o blagodatima, dostignućima, radosnim vijestima, koristima dobročinstava i dobrih djela kako bi se ljudi radovali tvojim sijelima i žudjeli da te vide.

POSJETA

Kada te posjeti gost, prakticiraj sljedeće:

- nemoj mu spominjati povećanje cijena kada mu prinosiš hranu ili mnoštvo onih koji te posjećuju, pa da pomisli da ti je dosadio;

- nemoj gledati u sahat, kao da ga požuruješ;

- nemoj mu spominjati da uskoro imaš zakazan termin, kao da zahtjevaš od njega da ide;

- nemoj spominjati kako si nabavio hranu ili kupio kurban, nego pojednostavi stvari i, kao da nisi ništa uradio, izvini se zbog propusta;

- kada gost stigne, dočekaj ga kod ulaznih vrata i isprati ga;

- čast, plemenitost i čovječnost je biti gostu na usluzi;

- nemoj odmah zatvarati vrata, sačekaj da uđe u svoj automobil;

- odnosi se prema ljudima shodno njihovom ugledu.

PISMO

Kada pišeš pismo rođaku ili prijatelju:

- skrati i pojednostavi izraze;

- stavi ga na kalup ljubavi i pohvale;

- obznani svoju namjeru kroz pitanje za zdravlje, čestitku, izjavu saučešća ili bilo koju drugu stvar;

- nemoj sebe hvaliti, već budi skroman i samo se potpiši.

A kada razgovaraš telefonom:

- reci: "Pored telefona je taj i taj." – predstavi se;

- nemoj sebe oslovljavati sa šejh ili doktor;

- nemoj spominjati svoj položaj, osim kada se to traži od tebe i

- nemoj davati svoje brojeve telefona i adresu, osim onome koji to traži od tebe,

- nemoj postavljati privatna pitanja, poput: Imaš li suprugu? Kolika ti je plata? – jer su izlišna.

OKOLINA

Zasadi drvo, nemoj ga sjeći. Čuvaj zelenilo, i nemoj paliti vatru blizu drveća. Ne ugrožavaj sigurnost na putevima. Parkiraj auto na odgovarajuće mjesto. Nemoj zatvarati put parkiranom automobilu ili parkirati pred vratima nečije kuće, kompanije ili ureda, i ne upotrebljavaj sirenu blizu džamija, univerziteta, škola, bolnica i slično. Ne vozi brzo unutar kvartova ili preko ležećih policajaca. Nemoj voziti nasilnički, preticati sa desne strane i budi koncentriran na vožnju.

IME NOVOROĐENČETA

Odaberi lijepo ime za sina i kćerku i kloni se stranih i ružnih imena. Obavezna su ti islamska imena koja ukazuju na dobro, uputu i robovanje Allahu. Nemoj žuriti sa sinovljevim polaskom u školu dok ne bude imao šest ili sedam godina. To je period za igru, zabavu i jedan dio odgoja. Nemoj ga preopterećivati pamćenjem hadisa. Omili mu školu, potakni ga na učenje stimuliranjem i poklonima. Nemoj mu slomiti srce udaranjem i grdnjom, već ga odgajaj sa njež- nošću. Obraćaj

mu se riječima koje razumije, šali se sa njim tako da žudi za susretom sa tobom. Navikni ga na plemenita svojstva i lijepo ponašanje. Na lahak i pripovjedački način ga poduči životopisu Poslanika, a.s., i njegovih ashaba, r.a. Usadi mu ljubav prema namazu, Kur'anu i spominjanju Allaha.

IZVINJENJE

Izvini se kada se ogriješiš o nekom i izrazi mu svoje žaljenje. Ovo ukazuje na tvoju plemenitost, čovječnost i samopoštivanje, makar bilo i nenamjerno. Ako u gužvi udariš nekoga, reci: „Izvini! Oprosti mi!" Ako nenamjerno pretekneš nekoga na putu, reci: „Oprosti! Izvini!" Budi ljubazan i prijatan, uvećat će se broj onih koji te vole i duša će ti biti radosna.

ZNATIŽELJNIK

Nemoj gledati u knjigu svoga susjeda, niti čitati njegovo pismo, pretraživati po njegovom mobilnom telefonu, pisati njegovom olovkom, osim sa njegovom dozvolom, i nemoj koristiti njegove lične stvari ukoliko ti on ne dopusti, budi nosilac odgoja i stida, nemoj se zagledati u lica ljudi, nemoj se okretati bez potrebe, dok razgovaraš sa susjedom, nemoj ni na koga pokazivati prstom,

preglasno se smijati, mnogo mahati rukama, budi staložen i uljudan.

DAVANJE PREDNOSTI

Nemoj davati prednost sebi nad svojim prijateljima u hrani, na sijelu, ili poklonima. Budi plemenit, daj prednost drugima nad sobom. Pusti svoje prijatelje da počnu sa jelom, pićem i sjedanjem prije tebe. Zaista je tvoja reputacija važnija od stomaka. Daj prednost ljudima u dunjalučkim darovima, a budi ispred njih u vjerovanju, znanju i moralu. Ljudi ne vole eksploatatora, proždrljivca, halapljivca, pohlepnog i gramzivog, niti nepristupačnog.

IZLAGANJE

Svoje uspjehe nemoj izlagati drugima, svoje knjige i pjesme, ono što je rečeno o tebi i genealoško stablo svoje porodice. Budi skroman, zaboravi svoje *ja* i razmišljaj o drugima. Pusti ljude neka te hvale. Zaokupi se drugim stvarima i zaboravi sebe. Ostavi se glupog samoreklamiranja, jer će lažne maske pasti. Budi iskren, otvoren, jasan i hrabar i dunjaluk će ti izraziti dobrodošlicu.

POZIV NA IZVLAČENJE POUKE

Budi jakog zapažanja i koncentracije. Okoristi se svime. Svakodnevno povećavaj znanje. Nemoj prestajati tražiti spoznaju. Razmišljaj i razmatraj. Gledaj u kosmos kao da je otvorena knjiga, čitaj je slovo po slovo. Navikni na razmišljanje i razmatranje. Uvježbaj svoj razum na okoriščavanje od onoga što vidiš i čuješ. Nemoj biti kao većina: nijem, gluh i slijep, već uzmi pouku i budi mudar kako bi ti život imao smisla i kako bi osjećao da si čovjek koji čuje, vidi i zna, koji zaslužuje počast i namjesništvo na Zemlji.

KORIŠĆENJE AUTOMOBILA

Nemoj koristiti automobil za kratke relacije, poput odlaska u džamiju ili na pijacu. Hodanje je sport, zdravlje, a i manje košta. U zakrčenim gradovima ti je bolje uzeti taksi za obavljanje lične potrebe ili voz, jer te pošteđuju nervoze, kriznih situacija i mnoštva saobraćajnih udesa, te nema potrebe da rizikuješ sa svojim ličnim automobilom.

ZDRAVSTVENA UPOZORENJA

Čuvaj se pijenja zagađene vode, poput ustajalih bara, otkrivenih posuda za hlađenje

vode i rijeka koje teku kroz gradove, jer su uglavnom zagađene. I nemoj jesti svježu hranu ukoliko je izložena insektima. Dobro operi voće i povrće i ruke prije jela sapunom. Konzerviran sok zamijeni svježe cijeđenim. Nemoj hodati bos po nečistoj zemlji.

PRIHVAĆANJE POZIVA I IZVINJENJE

Nijedan poziv nemoj zanemarivati: ili ga prihvati ili se učtivo izvini zbog nedolaženja. Budi prvi koji će svojim roditeljima nešto čestitati: ramazan ili bajram, a isto tako i svojim rođacima. Preciziraj svojim posjetiocima vrijeme, ako si od onih koji se posjećuju, i nemoj iznevjeriti taj termin, osim uz opravdani razlog. Nastoj posjećivati bolesnike, prisustvovati dženazama i vjenčanjima, ukoliko ti to ne predstavlja poteškoću.

PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA

- Kada hodaš, nemoj se okretati iza sebe, osim zbog potrebe,

- Nemoj bez nužde brzo hodati,

- Nemoj oholo hoditi,

- Nemoj ići ispred starijeg od sebe ili uglednijeg,

- Nemoj se grliti, osim nakon odsutnosti ili putovanja, zadovolji se rukovanjem,

- Počni sa nazivanjem selama sa desne strane sijela, osim kada na njemu bude veliki učenjak ili vladar – tada počni od njega, zatim sa onim sa njegove desne strane,

- Predstavi svoje prijatelje ako si najstariji među njima,

- Jače stegni ruku pri rukovanju i nemoj je odmah povlačiti.

IZLET

Kada putuješ ili iziđeš na izlet, nemoj spavati na promjetnom mjestu, niti u pustinji na otvorenom, na krovu kuće, pored bunara, jezera ili vatre. Provjeri to mjesto, jer može biti stanište zmija i škorpiona, već spavaj blizu svoga društva. Nemoj zaboraviti zikrove pred spavanje. Istresi posteljinu i približi sebi vodu, baterijsku lampu i štap, može ti zatrebati.

SAPUTNIK NA PUTOVANJU

Nastoj da ti saputnik bude isključivo pametan vjernik, dobre reputacije, tvojih godina i povjerljiv. Nemoj hrđavo postupati prema njemu, da te ne bi zamrzio. Kada ga poželiš

napustiti, učini to ljubazno i učtivo. Nemoj da ti saputnik bude griješnik, lažac, škrtac ili glupak, jer se njihova reputacija računa kao tvoj nedostatak. Na putovanju se lijepo ophodi prema društvu. Tokom putovanja mora postojati vođa (emir), a ostali će podijeliti zaduženja, poput rukovođenja, posluživanja i finansija.

OBIČAJ

Nemoj protivrječiti običaju i preovladavajućem stanju svoje zemlje u oblačenju, mjestu stanovanja i automobilu. Nemoj nositi okruglu čalmu, fes, niti izlazi otkrivene glave ako ljudi oblače gatru. Nemoj oblačiti pantalone u zemlji u kojoj oblače dželabiju. Nemoj nabavljati neuobičajen automobil, poput sportskog kabrioleta, već neka to bude porodični automobil. Nemoj učiniti svoju kuću neskladnom i neobičnom u odnosu na kuće u kvartu: farbati je neprikladnim bojama, npr., crnom, ili je zastrti nekakvim platnom.

KOLIČINA IMETKA

Porodicu ne moraš obavještavati o količini svog imetka. Daj zekat na svoju nepokretnu imovinu svake godine, a jedan određeni dio odvoj za vanredne situacije. Uloži svoj novac, nemoj ga čuvati, da ga ne bi zekat iscrpio.

Novac pozajmljuj samo iskrenom i pouzdanom čovjeku, uz ugovor, a ostalima pomozi sa određenim iznosom i izvini se zbog nedavanja pozajmice. Nemoj pozajmljivati ni od koga, osim u nuždi. U kući, torbi, automobilu ili kancelariji nemoj držati velike iznose u gotovini. A ti kada se povećaju troškovi, angažiraj pouzdanog računovođu. Nemoj trošiti imetak na beskorisne izdatke, poput fudbala, narodnih i pjevačkih svečanosti.

SAN

Ako te nadvlada san dok si na sijelu, zatraži dozvolu i napusti ga. Ako ustaneš da obaviš namaz, a pospan si, odspavaj malo. Nemoj udovoljavati svakom pozivu i svakoj gozbi, pa da ti život prođe uzaludno. Usredsredi se na važnije stvari: vjenčanja ili gozbe na kojima ćeš biti koristan. Nemoj se odazivati na pozive nekih rođaka, a druge zapostavljati. Daj svojoj djeci priliku da se vesele prilikom njihovog vjenčanja ili drugih svečanosti, ali u granicama šerijata, i učestvuj sa njima u veselju. Nemoj odlagati njihov brak nakon odgovarajuće životne dobi.

SLUGA

Nemoj izružiti, prokleti, opsovati ili udariti slugu, i nemoj ga obavezivati iznad njegovih mogućnosti. Budi samilostan prema njegovoj slabosti i nemoj mu kasniti sa platom. Ostavi mu dovoljno vremena za spavanje i jelo. Učini da osjeti da ti je drag, učtivo ga usmjeri, nagradi ga kada dobro radi i trudi se, i razgovaraj sa njim, jer je stranac.

ŽIVOTINJA

Čuvaj se zlostavljanja životinja: žigosanja, vezivanja radi igre, izgladnjivanja, ranjavanja, odsijecanja nekog dijela tijela radi zabavljanja ili medicinskih eksperimenata. Nemoj je uzimati kao metu za gađanje, tegliti ili vući za rep. A kada je želiš zaklati, naoštri nož. Nemoj dozvoliti da ovca gleda dok se druga kolje i nemoj je prije klanja plašiti nožem. Nemoj loviti pticu da bi se igrao sa njome. Nemoj je klati pred njenim pilićima. Nemoj je zatvarati u sanduk ili kavez dok ne ugine i nemoj gađati njeno gnijezdo, jer ko nije milostiv, neće se ni prema njemu imati milosti.

SKUPINA

Nemoj pristupati bilo kojoj skupini ili stranci kojoj ne pripadaju učenjaci, velikani i inteligencija tvoje zemlje. Budi sa većinom, zajednicom (ummetom), i sa onim na čemu se saglasila većina, osim u slučaju kada si u nemuslimanskoj zemlji i zaključiš da je, radi jačanja, dobrobit u udruženju sa njima.

NEPRIJATELJSTVO LJUDI

Život uči da je naprijateljstvo ljudi vrlo skupo. Ono uništava živce, upropašćuje tijelo, iscrpljuje dušu i odnosi nagradu. A prijateljstvo je sigurnost, zadovoljstvo, hlad, spas, ljubav i zahvala, pa zašto bi odabrao propast!?

ALLAH JE SA MNOM

Osim Allaha, Jedinog, niko drugi nije uz mene. Kada posrnem, Allah me podigne. Kada se razbolim, On me izliječi. Kada osiromašim, Allah me obogati. Kada zgriješim, Allah mi oprosti. Ljudski osjećaji su samo privid, puste riječi, i rijetko se možemo pouzdati u njih. Ne možemo se osloniti ni na koga, osim na Allaha.

ŽIVOT UDOBNOSTI I TRUDA

Besposlenost i raskoš su razočarenje, kajanje i neuspjeh, a pobjeda je u trudu, borbi i strpljenju, ugledu i velikom uspjehu, pa odaberi šta hoćeš.

ZASTOJ RAZUMA

Razum se prestaje razvijati onoga dana kada prestanemo čitati i razmišljati. U takvom životu nema novina niti koristi. Napuštanjem znanja i obrazovanja ubrzava se sopstvena propast, a prva riječ Objave bila je: *Čitaj!* (El-Alek, 1)

ZAVIST

Efekti zavisti, mržnje, ljutnje zbog ljudskih postupaka ne dopiru do njih, već smo, uistinu, mi ti koji će se na toj vatri opeći. Pa hajmo se smilovati nama samima prije nego se smilujemo ljudima.

DUNJALUČKE STVARI

Dunjalučke stvari su relativne: nema apsolutnog dobra niti apsolutnog zla. Svaka stvar ima posljedice. Ko je mislio da će biti lišen posljedica djela, neće uspjeti.

NEODLUČNOST

Neodlučnost je neuspjeh, strah od poteškoća znači završetak, odvažnost je ogroman uspjeh, a strpljivost najznačajnija riznica ovoga svijeta.

BOLEST I SMRT

Nijedan čovjek ne može odagnati bolest ili odgoditi smrt, niti može darovati dio svog zdravlja.

ODGOVORAN SAM

Ne treba nikog koriti, osim sebe. Sam čovjek je uzrok svojih neuspjeha i odgovornost za greške je samo njegova. Obaveza mu je da ne okrivljuje druge, jer on ispisuje stranice svog života; lično on je protagonista dostignuća, i lično on će polagati račun za svoje greške.

KRITIČARI

Ne treba se baviti odgovaranjem kritičarima da život ne bi prošao uzalud. Najbolji odgovor su uspješni i produktivni poslovi. Treba zanemariti ukor zavidnika i nastaviti svojim putem, kao da se nisu ni čuli niti vidjeli. To je korisnije i na dunjaluku i na Ahiretu.

JEZIK I OKO

Obuzdaj svoj jezik i oči. Oni su izvorište uznemiravanja i grijeha ukoliko se ne potčine. Ukoliko se ne obuzdaju bogobojaznošću, predstavljaju vrata smutnje i zla. Zato čuvaj svoj jezik i obori pogled, jer su uzrok svake muke, patnje i bolesti srca.

TJELESNA STANJA

Nemoj se ponositi svojim tijelom, jer bik može više pojesti, mazga više ponijeti, vuk je brži, a magarac izdržljiviji. Ponos čovjeka su intelekt, znanje, blagost, oštroumnosti ambicija, plemenitost i slično. Vodi računa o ovim, a prođi se životinjskih svojstava.

PRITVRĐENI SUNNETI

Čuvaj pritvrđene sunnete, poput:

- nafile prije i poslije namaza;

- vitr-namaz;

- dva rekjata duha-namaza;

- namaz i počasti prema džamiji (tehijje el-mesdžid);

- post nafilu.

Poduči porodicu sunnetu čitajući im vjerodostojne hadise. Kloni se novotarija i praznovjerja, poput:

- napada na Poslanika, a.s;
- odlaska sihirbazima, astrolozima i šarlatanima;
- uvođenja novotarije koja nema potpore u vjeri.

Za svaki posao ti je neophodan vjerodostojan šerijatski dokaz.

DOTJERIVANJE

Čovjekova je obaveza da se dotjera svojoj supruzi, kao što se ona njemu dotjerava. Nemoj da mu je izgled odbojan: brada razbarušena, odjeća prljava. Neka vodi računa o čistoći tijela, parfemu, misvaku, uklanjanju suvišnih dlaka sa tijela. Neka lijepo razgovara sa suprugom, uz šalu, upućujući joj komplimente. Nemoj da joj spominje drugu ženu, da pita o njenim prijateljicama, vrijeđa njenu porodicu, ismijava njen izgled, ili da joj bilo kojom riječju slomi srce, već treba poštivati njene osjećaje.

VREMENSKE PRILIKE

Nemoj se pretjerano čuvati ni vrućine ni hladnoće, niti brdskih terena, jer to jača

tijelo, čini ga otpornijim. Bavi se planinarenjem, jer time treniraš svoje tijelo. Prilagodi se životu, nemoj biti plašljiv, jer je Allah, iz Svoje mudrosti, život čovjeku, za njegovu dobrobit, učinio raznovrsnim. Raznolikost razrahaćuje dušu. Sve ima svoj smisao: i planine, i pustinje, i doline, i ljeta, i proljeća, i jeseni i zime.

OHOLOST

Liječi oholost spoznajom svoga porijekla, mahana i grijeha, time da nisi ti uzrok svojih sposobnosti i da ti mogu biti oduzete, da među ljudima ima boljih od tebe, da je smrt tvoj završetak i da veličina pripada samo Allahu, te da je oholnik uvijek omražen i prezren. Podsjećaj sebe na prednosti poniznosti, koja je najplemenitije svojstvo, i da je ponizan insan omiljen i kod Allaha i ljudi.

ZAVIST

Zavist se liječi spoznajom njenih štetnosti, time da je Uzvišeni Allah Onaj Koji daruje blagodati, da zavist šteti zavidniku, a ne onome kome se zavidi, da je to suprotstavljanje Allahovoj odredbi. Ona uništava dobra djela, oduzima rahatluk, upropašćava tijelo, pali srce, izaziva mržnju prema ljudima, privlači njihovo neprijateljstvo.

Zavist je jedan od najvećih grijeha, najvećih zlodjela, najružnijih svojstava i najstrašnijih poremećaja.

LICEMJERJE

Licemjerje se liječi:

- spoznajom da Allah vidi tvoja djela;

- spoznajom da ono ne koristi;

- spoznajom da ono poništava djela;

- sjećanjem na Allahovu srdžbu i kaznu spram licemjera;

- sjećanjem da je dunjaluk traženje Allahovog zadovoljstva – činjenjem djela samo radi Njega;

- sjećanjem na nagradu za iskrenost prema Allahu;

- ne prodavanjem za malu cijenu;

- izbjegavanjem pohvala ljudi, jer su oni uistinu, gramzive muhe, pohlepni komarci i taoci zabrinutosti i straha.

REZULTATI LAŽI

Laž se liječi spoznajom njenih rezultata. Ona donosi poniženje u životu, prezrenost, mrska je Allahu i donosi

patnju na Ahiretu. Ona je temelj nevjerovanja, kapija licemjerstva, most propasti, i put neuspjeha. Nemoj je olahko shvaćati ni u istini ni u šali. Teži iskrenosti, kontroliraj svoje riječi, uvjeri se u istinitost onoga što prenosiš, i provjeravaj informacije, jer je, uistinu, iskrenost najljepša kruna i najbolji orden. Budi iskren prema Allahu, sebi, ili ljudima – postići ćeš dobro i dunjaluka i Ahireta.

LIJENOST

Lijenost se liječi:

- spoznajom njenih štetnosti;

- spoznajom onoga čime se sprječava;

- spoznajom toga da je ona uzrok neuspjeha;

- uzrok gubitka zarade;

- uzrok propuštanja prilike;

- uzrok izopćenja i propasti.

Odstranjuje se ambicijom,

- aktivnošću,

- kretanjem,

- entuzijazmom,

- preciznim rasporedom obaveza,
- borbom protiv strasti,
- odlučnošću,
- napredovanjem i
- upornošću.

DOBROČINSTVO

Ako želiš da ti ljudi pridaju važnost, da te vole i čine dovu za tebe, trebaš se žrtvovati zbog njih, voljeti ih, činiti im dobro i interesirati se za njih. Ništa ne dolazi samo od sebe. Štaviše, voljet će te samo ako im budeš činio dobro. Počni sa dobročinstvom prema najbližim: ocu, majci, supruzi, sinu, kćerki, susjedu, prijatelju i tako dalje. Budi im naklonjen, budi milostiv prema njima i koristi im kako bi vidio rezultate.

VOZILO HITNE POMOĆI

Kada vidiš da vozilo hitne pomoći prevozi bolesnike, moli Allaha za njih i oslobodi im put. Nemoj prilaziti mjestu saobraćajnog udesa ako već ima neko ko ukazuje prvu pomoć, jer kakva je korist od gledanja? Čuvaj se mjesta zločina: ubistava

ili krađa, da te ne bi na bilo koji način povezali s tim djelima.

POHVALA

Kada prođeš pored radnika, nazovi im selam i stimuliraj ih. Kada odeš doktoru, zahvali mu i izloži njegove zasluge i zasluge medicine za čovječanstvo. Ako si u mogućnosti pohvaliti predavača i hatiba džamije, to je dobro i lijepo. Usadi u svoje srce pohvalu, ljubav i razmišljanje o pozitivnim stvarima. A kada vidiš zemljoradnika da ore, nazovi mu selam, stimuliraj ga, pohvali njegov trud i zahvali mu. Nemoj biti nepomičan, negativan i osoran, pa da te srca zamrze. Darivanje nije uvijek materijalno. Nekada je to osmijeh, lijepa riječ, saosjećaj i ljubav.

ALLAHOVA JEDNOĆA

Čuvaj svoje vjerovanje u jednoću tvoga Gospodara:

- nemoj Ga vrijeđati pridružujući Mu druga;
- nemoj se zaklinjati bilo kime drugim mimo Allaha;
- nemoj ići sihirbazu, gataru ili astrologu;
- nemoj tražiti blagoslov od kaburova i njihovih stanovnika;

- iskreno ispovijedaj vjeru samo Allahu, jer je ona tvoj život i kapital;

- pazi da neki ibadet ne obaviš nekome drugome mimo Allahu;

- čuvaj se licemjerstva;

- prepusti svoj slučaj Gospodaru, traži pomoć od Njega i mnogo Ga veličaj;

- kada počiniš grijeh, traži oprost i pokaj se;

- i približavaj se svome Gospodaru svakim propisanim ibadetom – steći ćeš pobjedu, uspjeh i pomoć.

SKRUŠENOST

Neka ti srce bude prisutno i skrušeno u namazu. Nemoj se dok klanjaš posvećivati bilo čemu, osim razgovoru sa Allahom. Smiri se na rukuu i sedždi. Nemoj se okretati, niti na brzinu obavljati namaz. Nemoj umnožavati pokrete. Upotpuni abdest, namiriši se, koristi misvak, slušaj učenje imama i razmišljaj o proučenom. Vodi računa o sunnetima, poput poravnavanja safova, čuvanja prvoga safa, slijeđenja imama, učenja zikrova u namazu i slavljenja Allaha poslije njega, te čuvanja nepritvrđenih sunneta.

SOBA ZA RAZMIŠLJANJE

Napravi sebi malu sobu, sa krevetom, Mushafom, odabranim knjigama, stvarima koje koristiš za namaz, i u njoj svakog dana provedi neko vrijeme razmišljajući, obračunavajući i preispitivajući dušu. Uči Kur'an, slavi Allaha, zikri, dovi, izoliraj se od ljudi, reorganiziraj svoj život – naći ćeš plod ovog savjeta.

SLUŽENJE PORODICE

Ponekad služi svoju porodicu: kuhaj im, usisavaj, uredi drveće u bašči, radi navikavanja na uslugu, umješnost i poniznost, radi osjećaja slasti života i odagnavanja dosade. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je muzao ovcu, brisao kuću, krpio obuću. Navikni se da u svojoj kući budeš raspoložen, šaljiv i blizak porodici, da uđeš u kuhinju i učestvuješ u kućnim poslovima.

NEUZNEMIRAVANJE

Smanji ton radija i televizora i nemoj uznemiravati susjeda ili onog koji spava. Vodi računa o miru drugih ljudi. Nemoj paliti svjetiljke u sobi svojih ukućana ili gosta kako bi čitao. Dopusti svojoj djeci i radnicima da se naspavaju. Nemoj ih zaduživati

nečim ako je vrijeme za spavanje, već budi samilostan i vodi računa o njihovom odmoru.

U KUĆI

Nemoj držati psa u kući;

- upotrebljavati uznemiravajuće zvono;

- postavljati slike i skulpture u kući radi veličanja nekih vođa i lidera, jer u tome nema nikakve koristi;

Stavi na njihovo mjesto kakav pejzaž, mudre riječi ili lijepe stihove.

U salonu nemoj postavljati svoje diplome, poklone ili kaside o sebi. Budi ponizan i skroman.

NEMARNOST

Nemoj biti nemaran u stvarima za koje misliš da su jednostavne, poput:

pozajmljivanja i nevraćanja knjige;

korišćenja službenog telefona za lične potrebe;

zadovoljstva klevetanjem muslimana i prešućivanje toga;

gledanja, makar i nenamjerno, u ženu kojoj, po šerijatu, ne možeš biti mahrem;

korišćenja nečijih stvari bez dozvole vlasnika.

NA KRAJU

Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, Koji je daleko od onoga kako Ga predstavljaju. Mir poslanicima i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!

Neka si slavljen, Allahu, i neka Ti je hvala. Svjedočim da nema drugog Boga osim Tebe. Od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem. Allahu moj, blagoslovi Muhameda i Muhamedov rod kao što si blagoslovio Ibrahima i Ibrahimov rod. Allahu moj, obaspi blagodatima Muhameda i Muhamedov rod kao što si blagodatima obasuo Ibrahima i Ibrahimov rod. Zaista si Ti hvaljen i slavljen.

SADRŽAJ (PO ALFABETU)

ALLAH JE SA MNOM 154
ALLAHOVA JEDNOĆA 163
AMBICIJA 71
AMBICIJE I ODLUČNOSTI 105
APSOLUTNO POVJERENJE 142
ASKETIZAM 70
ATEISTIČKE KNJIGE 38
BEZVRIJEDNA INTERESIRANJA 100
BIBLIOTEKA KONGRESA 105
BLAGODAT GOVORA 62
BLAGODAT KIŠE 66
BLAGODAT KRETANJA 64
BLAGODAT POKAJANJA 66
BLAGODAT RAZUMA 63
BLAGODAT SIGURNOSTI 64
BLAGODAT SLUHA 62
BLAGODAT SNA 65
BLAGODAT TJELESNIH ORGANA 63
BLAGODAT VAZDUHA 61
BLAGODAT VIDA 62
BLAGODAT VJEROVANJA 63
BLAGODAT VODE 61
BLAGODAT ZABORAVA 65
BLAGODAT ZADOVOLJSTVA 64
BLAGODAT ZDRAVLJA 65
BLAGODAT ZNANJA 64
BLAGOST 70
BLAGOSTANJE 59
BLISKOST SA LJUDIMA 84
BLISTAVO SUTRA 67
BOLEST 47
BOLEST I SMRT 156
BRAK I POTOMSTVO 45
BRIGA O IMETKU 68
ČASTI LJUDI 84
ČITANJE 53
ČITANJE HISTORIJE 94
ČITANJE HISTORIJE 103
ČITANJE KNJIGA 53
DAREŽLJIVOST 59
DARIVANJE 9
DAVANJE PREDNOSTI 147

DAVANJE PREDNOSTI DRUGOME NAD SOBOM 7
DINAMIT 10
DIPLOMA 90
DJECA I SAMOPOUZDANJE 104
DOBRI SIN 89
DOBROČINSTVO 162
DOBROTVORNA DRUŠTVA 125
DOBROVOLJNI RAD 125
DOTJERIVANJE 158
DOZVOLJENA JELA 54
DUNJALUČKE STVARI 155
DUNJALUK JE PROLAZAN 88
DUŠA SKLONA ZLU 98
DVA SEDAMDESETOGODIŠNJAKA 108
GANDIJEVI MEMOARI 110
GENEALOŠKO STABLO 92
GENERALIZIRANJE PROSUĐIVANJA 95
GOJAZNOST 48
GOZBE 60
GRIJESI I DOBRA DJELA 72
GRUBA ŠALA 139
GUBLJENJE BLAGODATI 85
GUBLJENJE VREMENA 60
GUŽVA 14
HRANA 126
HVALJENJE PREDAKA 36
IBADET 40
IMENA I TITULE 16
IME NOVOROĐENČETA 145
ISKRENA NAMJERA 44
ISKRENOST 69
IZGLEDI 106
IZGOVOR 31
IZGUBLJENO VRIJEME 94
IZLAGANJE 147
IZLAGANJE BLAGODATI 32
IZLET 131
IZLET 150
IZMAMLJIVANJE OSMIJEHA 43
IZMIRENJE 124
IZMIRENJE SA LJUDIMA 21
IZMIŠLJOTINE I ILUZIJE 46
IZNAD MOGUĆNOSTI 138
IZUM 97

IZVINJENJE 146
JAČANJE VJERE 82
JAVNO PONAŠANJE 34
JEDANPUT 69
JEDNA NADARENOST 61
JEDNOSTAVNOST 27
JEZIK I OKO 157
JUČER, DANAS I SUTRA 79
KLEVETA 24
KNJIGE 78
KOLIČINA IMETKA 151
KONCENTRACIJA 74
KOR SNA IDEJA 68
KORISNA LEKCIJA 86
KORISTAN POSAO 66
KORIŠĆENJE AUTOMOBILA 148
KRETANJE JE BLAGODAT 77
KRITIČARI 45
KRITIČARI 156
KRITIKA 78
KUPOVANJE OBROKA 96
KUR'AN I SUNNET 76
KURTOAZIJA 30
LAGAHNOST 101
LAŽ 82
LICEMJERJE 160
LIJENOST 46
LIJENOST 161
LIJEPA RIJEČ 6
LIJEPA USPOMENA 12
LIJEP IZGLED 41
LOMLJENJE SRCA 25
LOŠA NAVIKA 82
LOŠE DRUŠTVO 47
LJUBAV 56
LJUDI 19
LJUTNJA 26
MALA TORBA 102
MALEHNA DJELA 129
MALI NOTES 41
MEDUSOBNA POVEZANOST 11
MENDELINI MEMOARI 111
MIJENJANJE DRUŽINE 72
MINHEN 106

MIROLJUBIVI 140
MISVAK 119
MLADOST I STAROST 45
MOBILNI TELEFON 120
MRAČNI POGLED 107
MRZOVOLJA I DOSADA 75
MUSHAF 85
NADARENOST 29
NADARENOSTI LJUDI 12
NADARENOSTI LJUDI 56
NAJBOLJI DEZINFIKATOR 101
NAJBOLJI PRIJATELJ 109
NAJBOLJI PUT 74
NAJOPASNIJE RIJEČI 91
NAJSKUPLJA ROBA 106
NAJVAŽNIJA DJELA 28
NAJVAŽNIJA RIZNICA 38
NAKON ZORE 55
NA KRAJU 167
NANOS BUJICE 99
NAVRAĆANJE NA ZLO 49
NEMARNOST 166
NE OČAJAVAJ 76
NE! – OČAJU 78
NEODLUČNOST 156
NEPRAVDA 73
NEPRIJATELJI 18
NEPRIJATELJSTVO 51
NEPRIJATELJSTVO LJUDI 154
NEPROMIŠLJENI POKRETI 102
NESANICA 119
NESREĆE 75
NEUSPJEH 67
NEUSPJEŠAN ČOVJEK 100
NEUZNEMIRAVANJE 165
NE ZAVIDI 73
NE ZNAM 95
NEZNANJE 49
NEZNATNA IMOVINA 58
NIJET 74
OBAVLJANJE POSLOVA 51
OBIČAJ 151
OBIČAJI LJUDI 48
OČAJ 50

ODGOVORAN SAM ... 156
ODJEĆA ... 123
ODJEĆA I POSUDE ... 22
ODLAGANJE ... 53
ODMOR ... 88
ODREĐENO VRIJEME ... 141
ODRŽAVANJE PRIJATELJSTVA ... 9
OGOVARANJE ... 10
OHOLOST ... 159
OKOLINA ... 122
OKOLINA ... 145
OLOVKA I KNJIGA ... 83
OMČA ILUZIJE ... 11
ONI KOJI SU ISKUŠANI ... 20
ONO ŠTO ČUVA ZNANJE ... 80
ONO ŠTO TE SE NE TIČE ... 92
ONO ŠTO ZADOVOLJAVA LJUDE ... 83
OPHOĐENJE ... 16
OPROST ... 10
OPSKRBA ... 13
OPTIMIZAM ... 67
OPTIMIZ M ... 87
OSJEĆAJI DRUGIH LJUDI ... 28
OSMIJEH ... 6
OVAJ TRENUTAK ... 30
PESIMISTA ... 46
PETAK ... 128
PET DNEVNIH NAMAZA ... 61
PISMO ... 144
PLAN ... 127
PLEMENITOST ... 69
POHVALA ... 163
POLJE RADA ... 81
PONIZNOST ... 6
PONOS VJEROM ... 93
POPRIŠTE ŽIVOTA ... 66
PORIJEKLO LJUDI ... 81
PORODICA ... 54
PORUKA LJUBAVI ... 120
POSEBNA ODJEĆA ... 36
POSJEĆIVANJE BOLNICE ... 97
POSJEĆIVANJE PIJACE ... 96
POSJETA ... 33
POSJETA ... 143

POSJETA I RAZGOVOR ... 51
POSLANIKOV SUNNET ... 56
POSLIJEPODNEVNO SPAVANJE ... 52
POSLOVANJE SA ALLAHOM ... 89
POŠTIVANJE ... 58
POTEŠKOĆE I NEVOLJE ... 49
POTEŠKOĆE ŽIVOTA ... 37
POTROŠNJA I DOHODAK ... 135
POUZDANOST ... 70
POUZDANJE ... 57
POVEĆAVANJE DOBRA ... 74
POZITIVNA STRANA ... 142
POZITIVNE STVARI ... 42
POZITIVNI POSTUPCI ... 84
POZIV NA IZVLAČENJE POUKE ... 148
POZIV NA RAZMIŠLJANJE ... 24
POZIV NA UGLEDANJE ... 55
POZNANICI I PRIJATELJI ... 57
PRAŠTANJE ... 8
PRATI STVARNOST ... 97
PRAVIČNOST MEĐU DJECOM ... 104
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA ... 102
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA ... 149
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA NA GOZBAMA ... 103
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA NA PUTOVANJU ... 116
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA PRILIKOM POSJETE ... 118
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA
PRILIKOM UČENJA KUR'ANA ... 116
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA U GOVORU ... 133
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA ZA PRIJATELJSTVO ... 117
PRAVILA LIJEPOG PONAŠANJA ZA TRPEZOM ... 103
PRAZNIČNI DAN ... 140
PREDGOVOR ... 5
PREDRASUDE I FANTAZIJE ... 55
PREGLEDANJE TIJELA ... 133
PRIHVAĆANJE POZIVA I IZVINJENJE ... 149
PRIJATELJ I PRIJATELJ ... 44
PRIPROSTI LJUDI ... 15
PRISILJAVANJE DJECE ... 141
PRISUSTVOVANJE SVEČANOSTIMA ... 56
PRITISCI ... 39
PRITVRĐENI SUNNETI ... 157
PROGRAMIRANJE ... 71
PROPISI ... 126

PROPISI LIJEPOG PONAŠANJA PRILIKOM JELA 114
PROPISI LIJEPOG PONAŠANJA PRILIKOM SPAVANJA 115
PROPISI LIJEPOG PONAŠANJA U DŽAMIJI 113
PROŠIRIVANJE VIDIKA 43
PROŠLOST 22
PROVOKACIJA 17
PSOVANJE DUNJALUKA 104
PUTOVANJE 136
PUTOVANJE U NEPOZNATO 137
PUTOVANJE VANI 136
PUT POVRATKA 17
RADOVANJE 43
RASIJANO ČITANJE 95
RASIPANJE 52
RASPODJELA ENERGIJE 31
RASPRAVA 82
RAZVOJ 72
RAZVOJ RAZUMA 32
RED 75
REZULTATI LAŽI 160
RIJEČI DOBRODOŠLICE 28
ROBOVANJE 51
RODBINA 57
RUŽNA RIJEČ 26
RUŽNOĆA I VULGARNOST 111
SADAKA 59
SAGLASNOST LJUDI 132
SAMOĆA 100
SAN 152
SANDUK ZA SADAKU 19
SAOBRAĆAJ 121
SAPUTNIK NA PUTOVANJU 150
SEDAMDESET RESTORANA 90
SIROMAŠTVO 47
SJEĆANJE NA SMRT 99
SKLAPANJE BRAKA 124
SKRUŠENOST 164
SKUPINA 154
SLAVLJENJE 40
SLOBODNO VRIJEME 45
SLUGA 153
SLUŠANJE 8
SLUŽENJE PORODICE 165
SMJELOST 98

SOBA ZA RAZMIŠLJANJE 165
SPAVANJE 39
SPISKOVI 69
STAN 122
STANJE USPJEŠNOG 80
STAROST 47
STRAH I NADA 93
STRUČNJACI 96
SUMNJA 50
SUMNJIVA MJESTA 138
SUNCE 18
SVAKODNEVNI PROGRAM 20
SVEČANOSTI I GOZBE 110
SVEZNANJE 130
SVOJSTVA USPJEŠNIH 79
ŠEJTAN 49
ŠERIJAT 131
ŠTA JE POTREBNO UČENJAKU 81
ŠTETNI OBIČAJI 52
ŠUTNJA 134
TAJNA 50
TAMA 137
TELEVIZOR 35
TEMELJITOST 86
TEORIJSKI PODACI 87
TIJELO BEZ DUŠE 109
TJELESNA STANJA 157
TORBICA ZA NOVAC 42
TRAJNA SLAVA 90
TREN 93
TRUD 76
TUGA 48
TVOJA BIBLIOTEKA 21
TVOJA REPUTACIJA 25
TVOJE IME 58
TVOJE MIŠLJENJE 33
TVOJE SRCE 23
TVOJE TIJELO 54
TVOJE ZDRAVLJE 27
TVOJI GRIJESI 15
TVOJ NEPRIJATELJ 98
TVOJ RIJEČNIK 127
U KUĆI 166
ULOGE DRUGIH 14

UMJERENOST ... 77
UMJERENOST ... 88
UMOVI LJUDI ... 37
UNIVERZALNE STVARI ... 35
UNIVERZALNO PONAŠANJE ... 112
UROĐENA SVOJSTVA ... 135
USLUGE LJUDI ... 83
USPJEH ... 68
USPJEŠAN I NEUSPJEŠAN ČOVJEK ... 80
UZOR ... 87
VANREDNE SITUACIJE ... 89
VANJŠTINE ... 29
VJERNIKOVO VRIJEME ... 43
VJERNOST ... 71
VLADARI ... 86
VODA ... 23
VOZILO HITNE POMOĆI ... 162
VRATA SLAVE ... 91
VREMENSKE PRILIKE ... 158
VRIJEDNOST MINUTE ... 85
VRIJEME JE RIZNICA ... 60
ZAHVALA ALLAHU ... 70
ZAKAZANI TERMINI ... 94
ZALAGANJE I TRUD ... 79
ZAOKUPLJENOST LJUDIMA ... 44
ZASTOJ RAZUMA ... 155
ZAVIDNICI ... 46
ZAVIST ... 155
ZAVIST ... 159
ZAVJERA ... 13
ZDRAVSTVENA SLABOST ... 107
ZDRAVSTVENA UPOZORENJA ... 148
ZIKROVI ... 132
ZNATIŽELJNIK ... 146
ŽALBA ALLAHU ... 91
ŽALJENJE ... 73
ŽIVOTINJA ... 153
ŽIVOT JE BORBA ... 78
ŽIVOT UDOBNOSTI I TRUDA ... 155
ŽURBA ... 84